

Domoljub

V Ljubljani 25. septembra 1940

Leto 53 • Štev. 39

Skrb za kruh

Menda ni pred letom, ko je začela nova vojna, nihče pričakoval, da bo v naši državi prišla v nered preskrba s hrano, dasi smo izven kroga vojskujočih se držav. Prepričani smo bili, da bomo kot kmetijska država zadostno preskrbljeni z vsakdanjim kruhom, omejitve in pomanjkanje smo pričakovali le pri tistih potrebščinah, ki jih moramo uvažati iz inozemstva. Prišlo pa je drugače in proti pričakovanju. Izredno nagli in veliki skok cen žita je postavil vprašanje preskrbe s kruhom v središče naše gospodarske politike, država in banovina morata reševati težavno in odgovorno nalogo, ko iščeta način, kako zagotoviti preskrbo našega prebivalstva. Ta naloga je sedaj toliko kočljivejša, ker je naš žitni trg ostal brez blaga. Dasi je žetev pšenice v žitorodnih pokrajinah države že davno opravljena, producenti s pšenico še niso prišli na trg, ker so jim določene cene prenizke.

Slovenija in preskrba s žitom

Vprašanje preskrbe s žitom je važno za celokupno prebivalstvo Slovenije, ki sama ne pridela dovolj žita, ampak mora ob normalnih letinah uvoziti nad 12.000 vagonov koruze in pšenice oziroma moke. Na tem uvozu je udeleženo za eno tretjino tudi kmečko prebivalstvo. Zato je Kmetijska zbornica že večkrat opozarjala v vprašanju žita na posebno stališče slovenskega kmeta, ki ne more biti isto kot stališče velikih žitnih producentov. Sedanje peneče razmere pa zahtevajo nujne rešitve, zato so na svojem zadnjem zasedanju zastopniki slovenskega kmeta zopet odločno povedali svoje mnenje in svoje zahteve.

Če naj si napravimo pravo sliko o tem, kako je rešiti vprašanje preskrbe z žitom, si moramo biti na jasnem glede množine žita, ki je na razpolago, in glede cen, ki jih konzumenti zmorejo.

Ali bo dovolj žita?

Letošnjo letino pšenice cenijo na manj kot 20 milijonov stotov, kar je za naše razmere slaba letina, vendar ne najslabša, kajti od leta 1927. smo imeli trikrat celo slabšo letino. Ker je treba okrog 4 milijone stotov odbiti za setev, ostane za uporabo 16 milijonov, od katerih jih kmetje-producenti porabijo 11 milijonov stotov zase. Za ostale potrošnike bo ostalo okrog 5 milijonov stotov, dasi bi potrebovali po cenitvah Prizada 8,5 milijonov stotov in bo

torej primanjkovalo 3,5 milijonov stotov pšenice za potrošnjo. Računati moramo torej z znatnim pomanjkanjem pšenice. Ker more pri prehrani pšenico delno nadomestiti koruza, je torej letos vprašanje preskrbe odvisno od letine koruze. Kakšna bo ta letina, zaenkrat še ni mogoče vedeti, pravijo pa, da bo dobra, kar bi bilo seveda za rešitev vprašanja prehrane ugodno.

Glede pšenice je sedaj že jasno, da je Slovenija ne bo dobila toliko kot običajno. Po dosedanjih vesteh je bomo dobili okrog 2000 vagonov namesto 5—6000, kolikor bi je potrebovali. Ni izključeno, da bo uvedeno obvezno mešanje pšenične moke s koruzno, da se tako zagotovijo zadostne množine krušne moke.

Če bodo tako na en ali drug način zagotovljene zadostne množine krušne moke, je še vedno odprto vprašanje znosnih cen. Sedanje cene žita in moke so take, da morajo nujno imeti za posledico zvišanje plač in delavskih mezd. Zvišanje teh pa bo zopet povzročilo povišanje proizvodnih stroškov v industriji, rastle bodo cene industrijskega blaga in žitni proizvajalci bodo potem smatrali, da so upravičeni zahtevati ponovno zvišanje cen žita. Prišli bomo v začarani krog, iz katerega ne bo izhoda. Zato morajo ostali brez uspeha vsi ukrepi, ki le delno urejajo cene na tem ali drugem področju. Naloga gospodarske politike bi morale v sedanjih časih in razmerah biti, da se cene ustalijo, zato bi bilo treba s primerno razdelitvijo vseh potrebščin in s pravilno denarno politiko preprečiti dviganje cen.

Rešitev je v pravilni razdelitvi

Ne moremo pričakovati, da bi se pri dejanskem pomanjkanju žita trg sam uredil v pogledu pravilne razdelitve in primernih cen. Nevarnost je, da se bodo tisti, ki imajo denar, zadostno in tudi čez potrebo preskrbeli z različnimi potrebščinami, dočim bi šibkejši sloji, ki obstoječih cen ne bi zmogli, ostali brez najnujnejšega za

življenje. Zato je potrebna ureditev tako glede razdelitve kakor glede cen.

Ne moremo sicer trditi, da država ni videla pravočasno raznih težav, ki bi se mogle pri nas pojaviti pri preskrbi s hrano v takih mednarodnih političnih razmerah kot so sedaj. Izdana je bila uredba o rezervah hrane, ustanovljeno je bilo ravnateljstvo za prehrano, izdana uredba o določanju cen, vse z namenom, da se zagotovi prehrana prebivalstva. Toda vse je ostalo le bolj na papirju. Zaradi tega moramo zahtevati, da dobimo vsaj sami možnost za ureditev tega za nas danes življenjsko najvažnejšega vprašanja.

Ukrepi banovine

Ko to pišemo, čitamo v dnevnem časopisu vest, da bo naša banovina najela posojilo v znesku 100 milijonov dinarjev za nakup žita kakor tudi, da obstoja misel, organizirati posebne prehranjevalne urade. Pozdravljamo te ukrepe naše banovine, ker smo prepričani, da bomo le z dobro organizacijo mogli prebroditi sedanje težave v oskrbi s prehrano.

Doslej so bile določbe glede maksimiranja cen glavni ukrepi, ki naj preprečijo naraščanje draginje. Za vsakega, ki ima vsaj nekaj razumevanja za gospodarstvo, je jasno, da maksimiranje cen, pa naj bodo za kršitev teh cen zagrozone še tako visoke kazni, ne bo doseglo svojega namena, če ne bo istočasno preskrbljeno za zadostne množine blaga ali pa, ako ni toliko blaga kot znaša običajna poraba, če ni izvedena taka razdelitev, da dobijo vsi enako, to pa dosežemo na najenostavnejši način s uvedbo kart.

V politiki žitnih cen je potrebna sprememba

Tudi pri določanju cen mora država upoštevati gotove smernice in postopati po enotnem načrtu. Do lanskega leta je šla vsa politika žitnih cen za tem, da dobijo proizvajalci pšenice čim višje cene. To je bil namen »Prizada«, ki mu je bil poverjen izvoz pšenice. Določena je bila minimalna

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Za »Domoljubove« naročnike »Slovenčev koledar«
Naročite ga po dopisnici, pri zastopniku ali po položnici, ki jih bomo pred 1. novembrom 1940 priložili

Seja Kmetijske zbornice

V nedeljo, dne 15. septembra se je zbral k svojemu zasedanju naš kmečki parlament, Kmetijska zbornica. Zasedanje je bilo potrebno, da se zbornica vnovič konstituira. To priliko je pa uporabila tudi za temeljito obravnavo našega perečega prehranitvenega vprašanja. — Očrtajmo potek vsega zasedanja samega.

Kot najstarejši je začel zasedanje svetnik Nemanic, ki je pozdravil vse navzoče. Verifikacijski odbor je svoje delo takoj izvršil in predložil zbornici odobritev mandatov, ki jo je ta sprejela. Za tem je odredil volitev novega predsednika. Soglasno je bil vnovič izvoljen bivši poslanec Martin Steblovnik, kar je najlepše priznanje njegovemu dosedanjemu požrtvovalnemu delu. Predsednik se je zahvalil za zaupanje in prevzel takoj svoje mesto. V svojem uvodnem govoru je izrekel iskreno zahvalo bivšim svetnikom, ki se po volitvah niso več urnili v zbornico, obenem je pozdravil vse novoizvoljene ter jih povabil k sodelovanju.

O Kmetijski zbornici slišimo v javnosti razmeroma malo, toda kdor je poslušal govor predsednika Steblovnika, je moral priti do prepričanja, da bi bila, čeprav je najmlajša, ravno Kmetijska zbornica najbolj lahko naravnost vzor vsem drugim ustanovam. Predsednik je očrtal obsežno delo, ki so ga izvršili zbornični poročevalci in s katerim so ustvarili trdno izhodišče za vse nadaljnje delo. Dalje se je Kmetijska zbornica prva lotila navzlic znatnim stroškom sestave zanesljivega slovenskega gospodarskega letopisa. Navedel je dalje znano in nad vse uspelo kmetijsko anketo iz l. 1933, lansko anketo o vodogradbenih delih z ozirom na veliko škodo, ki jo povzročajo našemu kmetijstvu vsakoletne povodnje ter napovedal slični anketi o našem gozdarstvu in živinoreji. Izrazil je željo, da bi dajale oblasti Kmetijski zbornici v izjavo vse načrte zakonov, uredb, pravilnikov

itd., tikajočih se kmeta. Nato je naštel gosp. predsednik dolgo vrsto najvažnejših pobud, zahtev in korakov, ki jih je pokrenila zbornica v zadnjih treh letih prav na vseh področjih kmetijstva. Končno se je dotaknil še nekaterih načelnih zahtev za bližnji bodočnost. Zlasti je izpregovoril nekaj zelo tehtnih uvodnih besed v razpravo o prehrani, ki je bila na dnevnem redu glavna točka obravnav tega zasedanja.

Po navedenih uvodnih besedah je odredil predsednik takoj volitve obeh podpredsednikov in izvršilnega odbora. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen dosedanji drugi podpredsednik Straja Janez, za drugega pa Potočnik Ivan, a v izvršilni odbor so bili izvoljeni gg. Spindler, Prelog, Strman in inž. Lah.

Po izvršenem novem konstituiranju zbornice je prešlo zasedanje na obravnavo druge glavne točke dnevnega reda, to je na razpravo o prehrani. Poročal je glavni tajnik dr. Lavrič Jože. Iz njegovega poročila posnemamo naslednje: da zanima vprašanje prehrane prav tako kmečko prebivalstvo kot ostale sloje, saj je večina naših okrajev v pogledu preskrbe z žitom pasivna in na velikem uvozu, ki se ceni na 12.000 vagonov letno, je udeleženo kmečko prebivalstvo z najmanj eno tretjino. Istotako pa je zainteresirano kmečko prebivalstvo na nekaterih drugih nujnih življenjskih potrebščinah kot sladkorju, olju, petroleju, kavi, rižu, obutvi, obleki itd.

Res mislijo nekateri, da ne poznajo dejanskih razmer, da je danes dobra konjunktura za kmečko pridelatke. Toda to je le videz. Poklicni kmečkih gospodarjev in delavcev ter vprežne živine so zelo ovirali obdelovanje. Letošnje zelo slabe vremenske prilike so prizadejale veliko škode zlasti vinogradnikom in sadjarjem.

Tudi še prav nič ne vemo, kako bo z izvozom hmelja, ki predstavlja glavni življenjski živec Savinjske doline. Res so se cene nekaterih življenjskih potrebščin dvignile, toda v enaki ali še večji meri so se dvignile cene potrebščin, ki jih mora kmet kupovati. Poleg tega pa je treba imeti pred očmi, da so bile cene naših kmečkih pridelkov vsestrozi, zlasti pa od l. 1929 naprej tako nizke kot v takem nesorazmerju s cenami drugih proizvodov, ki jih kmet kupuje, da je gospodarska moč našega kmeta v resnici iz dneva v dan propadala.

Konec božanja

Te dni je sprejel ban dr. Natlačen odposlanca »Slovenec« in mu razodel sledeče: Temeljna državljska dolžnost vseh ljudi je, da če zaradi samoobrambe in ljubezni do bližnjega pomagajo oblastem zatirati verizništvo. Dalje je g. ban poudaril, da se morajo vsi trgovci odpovedati čezmernim dobičkom. Poredal je, da kopicenje živil pri trgovcih sicer ni prepovedano, pač pa ni dovoljeno po trenutnih dnevnih cenah prodajati blaga, ki je bilo kupljeno že prej po nižjih cenah, prav tako pa ne smejo trgovci odklanjati strank, češ da nimajo na zalogi blaga, v resnici pa so njihova skladišča polna. Ban dr. Natlačen je poudaril, da bodo oblasti zelo strogo ravnale z vsakim, ki bi ga pri verizni-

Na visokih cenah žita, do katerih je prišlo letos, naš mali in srednji kmet, ki predstavlja večino kmečkega stanu, v splošnem ni bil interesiran, ker le malo posestnikov pridelata toliko, da bi prodajali, velika večina pa mora žito kupovati. Zato je bila vsa leta zahteva Zbornice po skladnostnih cen žita z ostalimi pridelki, zlasti z živinorejo.

Nadalje je razmotrival g. poročevalec vprašanje potrebe razdelitve življenjskih potrebščin, kar zahtevajo ne samo socialni, ampak obči državni interesi. Kako naj se to tehnično izvede? Poročevalec razmotriva razne možnosti in poziva svetnike, da prikažejo svoje stališče in gledanje prebivalstva na to vprašanje, ki ga zastopajo. Kajti kar predlagamo, naj bo izraz narodne volje.

Končno je stavil tajnik dr. Lavrič zadevno resolucijo, ki smo jo že priobčili v zadnji številki »Domoljuba«.

O poročilu se je razvila krajša, a stvarna debata, v katero je poseglo več zborničnih svetnikov. Spindler je opozarjal v zvezi z prehranitvenim vprašanjem na važnost javnih del in zahteval, naj se njih program predloži poprej v izjavo Kmetijski zbornici. Marinček je zahteval, da je v primeri, ako se maksimirajo cene kmetijskih pridelkov, potrebno maksimirati tudi cene kmetijskih potrebščin. Nemanic se pridružuje izvajanjem predgovornika, zahteva pravočasno dobavo breztrošarinskega sladkorja za slajenje mošta in opozarja na potrebo belokranjskega vodovoda. Kotnik opozarja na pomanjkanje delovnih moči in prosi za pravočasno povrnitev škode v obmejnem pasu. Rajh zahteva primernih ukrepov pri olajšanju dobav kmečkih kreditov, poenostavljenje pravilnikov za podeljevanje brezobrestnih posojil pri obnovi vinogradov. Rigler slika velike težave pri prehrani na Kočevskem. Ovsenik opozarja na množično se poljske tatvine, izjavlja, da bi proti živskim kartam se bilo nevolje in zahteva, naj se izvede agrarna reforma do konca, obenem s melioracijskimi deli v korist malih posestnikov. Strman se izjavlja za resolucijo v polnem obsegu z dodatkom, naj se poskrbi obenem tudi za preskrbo kmeta z drugimi potrebščinami po zmernih cenah, kajti sedanji kmet ne zmaguje ter zahteva breztrošarinski sladkor tudi za vkuhanje sadja. Kržman se izjavlja proti maksimiranju cen krompirja. Bogovič zahteva, da se vrne svet ob rekah prebivalstvu in omili sedanji postopek. Pipan končno zahteva, da se pred maksimiranjem cen zastavi zbornica.

cene za pšenico, ki je bila vedno mnogo nad svetovno ceno. Seveda so bili domači potrošniki tisti, ki so morali plačevati višje cene. Slovenski kmet, ki je moral kot kupec vojvodinskega žita tudi prispevati k tem cenam, je imel razumevanje za žrtve, ki jih je zahtevala država v interesu žitnih producentov. Zato ga preseneča in ne more razumeti, da sedaj, ko je vprašanje kruha na tem, da postane življenjsko vprašanje celokotnega prebivalstva v državi, hočejo veliki in bogati žitni producenti enostransko izkoriščati položaj na škodo vseh ostalih in pozabljajo, da so jim potrošniki leta in leta plačevali davek v obliki višjih cen iz firm tako omogočali njihov gospodarski obstoj. Ni na noben način opravičljivo, da so cene žita za 100 % višje kot so bile lansko leto, dočim so se proizvodi živinoreje sorazmerno mnogo manj, nekateri proizvodi kmetijstva pa le malenkostno podražili. Naloga urejevanja cen mora biti, da ohrani cene v pravi medsebojnem razmerju. Zato zahtevamo, da država ne popušta nasproti sistematičnim zahtevam žitnih producentov po zvišanju cen in da konča z enostranskim podpiranjem žitnodnih pokrajin na račun ostale države.

štvu zakotile. V Sloveniji sta za prisilno bivanje takih brezvestnejšev določena Stari trg ob Kolpi in pa Babno polje, kjer je velika revščina, in bodo verižniki na lastni koži lahko občutili siromaščino, s katero se bore reveži do katerih v svoji dobičkarstnosti niso imeli nobene obzirnosti.

Nekaj primerov

1. Petnast dni bo sedel in 3000 dia bo plačal hišni posestnik Svetozar Ristič iz Belgrada, ki je svojemu stanovanjskemu najemniku povisal najemnino za 40 din mesečno navzlic temu, da posebna uredba z zakonsko močjo to prepoveduje. Njegov najem-

nik je bil neka delavka. Ženska se je pritisku vdala in povišano najemnino plačevala, ko pa se je izselila, je hišnega lastnika naznanila sodišču. Pri sodišču niso pomagali nobeni posestnikovi izgovori, temveč mu je bila naložena kazen 15 dni zapora in 3000 dinarjev denarne kazni. Obenem bo moral plačati še stroške za objavo sodbe v »Službenih novinah«, kar pa spet ni malo.

2. Za 4.000.000 din usnja so zaplenili v Mariboru enemu največjih mariborskih bogatašev, Valterju Halbärthu. Ta je moral prepati prvo noč od odkritju v policijskih zaporih. Že naslednji dan je bila izrečena odločba oblasti, da se mu odredi za 6 mesecev prisilno bivanje v Starem trgu ob Kolpi.

3. Pred sodiščem v Celju je stal te dni somborski žid Marcel Steiner zaradi špekulacije. Steiner je imel v nekem celjskem skladišču 2000 kg slanine. Policija je slanino zaplenila. Sodišče je obsodilo Marcela na 30 tisoč dni denarne kazni, 30 dni zapora in odvzem slanine, ki se bo razdelila med celjske reveže.

4. Zupanc Karel, mlinar od Sv. Jurija ob juž. žel. pristoju v Sevnici, je imel v svojem mlinu ogromno količino moke, pšenice in koruze, strankam pa je odklanjal prodajo. Okrajno načelstvo v Brezicah je odločilo, da se imenovani pošlje za dobo enega meseca v Babno polje, okraj logaški, na prisilno bivanje.

5. Nastopanje oblasti proti verižnikom je v vsej državi že zavzelo večji obseg in poročajo časopisi temu pojavu veliko pozornost. Tako so v Škoplju naredili preiskavo pri tamkajšnji tovarni mila in zaplenili vagon svinjske masti. Tovarna ni masti rabila edino za izdelovanje mila, temveč tudi za prodajo svojim strankam. Zanimivo pa je bilo, da je tovarna nehala prodajati mast strankam prav tedaj, ko se je v mestu začelo pojavljati pomanjkanje masti. Policija je brž preiskala tovarno in našla cel vagon pripravljene masti. Blago je bilo zaplenjeno, tovarnar pa se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Podobno se je zgodilo tudi veletrovcu z mastjo Gjorgju Langsfelderju v Pančevu. Tudi ta je imel vagon masti, pa je ni dal v prodajo. O blagodejnih posledicah ostrih nastopov oblasti pa poročajo iz Dalmacije. Na trgu se je pojavilo mnogo blaga, ki ga je prej primanjkovalo, pa ga tudi v zadnjih dneh ni nič prispelo v kraje. Skrivalcu so se zbalii internacij in kazni ter so brž prinesli svoje blago v prodajo.

6. Zaloga sladkorja in riža je skrival trgovec Koloman Vereš v Čakovcu. Oblast je pri njem napravila preiskavo ter našla 7000 kilogramov sladkorja in 900 kg riža, ki ga je trgovec skrival ter ga ni hotel prodati svojim odjemalcem. Vse blago so sedaj zaplenili. Trgovec je zbežal v Zagreb, kjer se je hotel izmazati z zdravniškim spričevalom. Toda policija ga je dala preiskati po svojem zdravniku ter dognala, da možu ni nič. Zdaj bo tudi on romal za drugimi v Donji Lapac.

7. Urad za pobijanje draginje v Sarajevu je izročil sodišču veletrovgca Mišana Coroviča, ker ni hotel ljudem prodajati moke, ki jo je imel v skladišču. Sodišče ga je obsodilo na mesec dni zapora ter na 50.000 din globe. Vrhu tega so mu iz njegove zaloge zaplenili še 5000 kg moke. Okrajno sodišče je sodbo že potrdilo.

8. Iz Zagreba so poslali že 12 grešnikov na prisilno bivanje v Liku. V kratkem bodo poslali še novega grešnika, in sicer peka

Karla Viteka, ki je svoje odjemalce goljufal pri »vagic. Mož je dobil kazen 15 dni zapora, 3000 din denarne kazni in tri mesece prisilnega bivanja. Obrtni odsek mestnega poglavarstva je obsodil na denarne kazni tudi 12 trgovcev, ki niso hoteli več v izložbe obešati cen, kakor je to predpisano.

9. Kakor poročajo zagrebški listi, je bilo te dni odposlanih v koncentracijo v Doji Lapac še nekaj obsojenih špekulantov: Milan Babič, Dragutin Domitrovi in Tomo Kavura. Z njimi sta bila poslana tjakaj tudi Geza Wollner in Bela Wolf, in sicer kljub temu, da je sodišče ta dva oprostilo vsake krivde ter je zaplemba njihovega blaga od sodišča razveljavljena.

Kako žive konfinirani verižniki

Hrvatski listi prinašajo članek glavnega ravnatelja Gospodarske sloge in narodnega poslanca prof. Ljudevita Tomašiča, ki ga je ta napisal v »Seljački dom«. Profesor v članku popisuje kako so kmetje v Lapcu sprejeli špekulante ter nato pravi: »Ko so špekulanti prišli v vas Dnopolje, ki je nedaleč od Lapca, jih je ljudstvo kaj neprijazno sprejelo. Ta vas je 42 km oddaljena od najbližje železniške postaje Zrmanje ter nad 50 km od postaje Bihač. Prebivalci so zelo revni, njihove kočice pa so najbolj siromašne, kar jih je v banovini Hrvatski. Špekulanti prebivajo v zapuščeni koči ter v nekem skednju. Opozarjamo kmečko ljudstvo, naj dobro pazi nanje, da bodo užili vse tisto razkošje, ki ga uživa tamkajšnje ljudstvo samo.«

Novi koraki proti špekulantom

Ministrski svet je na predlog trgovinskega ministra izdal Uredbo o kaznih za ogrožanje javnega mira in reda z ustvarjanjem motenj v redni oskrbi z živežem in drugim blagom. — Čl. 1. pravi, da bodo prvostopne splošne upravne oblasti kaznovale z zaporom do 30 dni in denarno globo do 3000 din osebe, ki so prijavljene sodišču zaradi kazenskih dejanj, kakor jih navaja uredba z zakonsko možjo o cenah in brezvestni špekulaciji, dalje uredba o kontroli cen, uredba o prometu s pšenico, uredba o oljarih in jedinem olju ter uredba o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom — že ugotove, da prijavljene dejanje pomeni ogrožanje javnega mira in reda pri redni oskrbi z živežem in drugim blagom. Ta kazen ne izključuje odgovornosti po drugih določilih za takšna dejanja.

Podpiramo oblast proti verižnikom

Danes smo navedli samo nekatere primere. V preiskavi pa je še lepo število verižnikov. Slovenska banovina hitro dela na ukrepih za zadostne zaloge z živili. Zahteva zato stotomilijonskih kreditov. Sredstva za javna dela se bodo dobila. Varnostni in upravni organi so resno nastopili proti kršiteljem zakonov. Tudi pri nas verižnikom zaplenja njihove zaloge, začenjajo izrekat visoke kazni, pošiljajo prve izkoriščevalce težkih prilik v konfinacijo. Cuvanjem zakonov in postavljenosti jasno zaprejeno z brezobzirnim postopkom proti njim, če ne bodo svojih dolžnosti točno in dovolj hitro vršili.

Oblast je tedaj na delu, mi ji pa pomagajmo po svojih močeh. Vsako prikrivanje in



Žrebanje I. razreda 41. kola
Državne razredne loterije

11. oktobra 1940

42.000 dobitkov in 7 premij
v znesku okoli

65.000.000⁻ din

Dobitki po 2.000.000⁻

1.000.000⁻

500.000⁻

300.000⁻

200.000⁻

100.000⁻ itd.

Cena srečk:

1/2 srečka
din 200⁻

1/3 srečke
din 100⁻

1/4 srečke
din 50⁻

Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura Državne razr. loterije

A. REIN I DRUG

lica 15 - Zagreb - Gačeva 7

Znati je treba, Valušnik je prišel k vojakom in že tretji teden je moral na strelišče, da tam pokaže, kaj zna. Ker ni nič zadel, se je narednik strašno ujezil. »Kajne, vilice, nož in ilico, to znaš bolje.«

Valušnik: »Seveda, gospod narednik, saj s tem imam že 20 let prakse, s puško pa nobena.«

Drag smeh. Tine: »Zdaj ko imaš nove zobe, se pa že spet lahko smeješ, ne?«

Tone: »Nemogoče, če se spomnim zobozdravnikovega računa.«

— Pri neradni stolici, napetosti črev, vesled zapeke prav odlično odvajava naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Org. reg. B. br. 20.474/25.

čezmerno kopičenje živil, vsako čezobičajno drago prodajo in ponujanje nemudoma prijavimo. Čim hitrejši bo postopek tudi iz naše strani, tem hitrejša bo mogla oblast zatreti vsak nezdrav pojav na našem življenjskem trgu.

Po bojiščih

Na angleško-nemškem bojišču, ki je bilo omejeno več ali manj na Anglijo, smo bili priča največjim letalskim napadom v zgodovini človeštva. Najhujši so bili v začetku tedna, proti koncu so se nekoliko omilili. Nemško letalstvo je v glavnem napadalo London, in sicer v strajenih, noč in dan trajajočih navalih. Izven Londona so bila napadena tudi pristanišča in industrijska mesta po raznih delih Anglije. Škoda, ki so jo nemške bombe napravile, je po priznanju Anglije same, zelo občutna. Poleg industrijskih naprav so porušene cele ulice stanovanjskih hiš. Nad 3000 civilnih oseb je bilo ubitih, nad 10 tisoč pa ranjenih. Angleška letala so pa od svoje strani predvsem v nočnih napadih napadala pristanišča ob belgijski, nizozemski in francoski obali, kjer so Angleži slutili, da nemško vojno vodstvo že zbira čete, vojno blago in prevozne ladje za poskus izkrcanja na angleška tla, kakor hitro bi letalstvo pripravilo svoje. Nastopilo pa je slabo vreme, ki je vplivalo na razvoj načrtov. Angleška letala so tudi vsako noč obiskala zahodne dele Nemčije.

Na angleško-italijanski fronti stoji v ospredju italijanska ofenziva v Egiptu, pod poveljstvom maršala Grazianija. Italijani so izvedli svoj udar na Egipt, odnosno na angleške postojanke v Egiptu na sredozemski obali ter so v nekaj dneh prišli ob obali že 100 km globoko na egipško ozemlje proti Marsu Matruhu, kjer je, kakor pravijo, središče angleškega odpora. Italijansko letalstvo je bilo tudi na drugih odsekih zelo živahno. Angleži so v teku tedna s svojim brodom napadli italijansko prodiranje ob obalni cesti v Egipt ter italijansko pristani-

šče Bengasi v Libiji. Angleška letala pa so napadla italijanske otoke v Dodekanezu. Boji na morju pa so povzročili izgube na obeh straneh.

Vsi znaki kažejo, da postopata nemški in italijanski generalni štab po točno določenem skupnem načrtu, ter da se stvarno že nahajamo v začetku napovedanega splošnega nemško-italijanskega napada na angleški imperij.

Politično pozorišče

Sestanek v Rimu je imel namen, kakor izhaja iz nemških in italijanskih službenih poročil, da v okviru splošnega napadalnega načrta na Anglijo izloči angleško moč in angleški vpliv iz Sredozemskega morja. Na Sredozemskem morju se nahaja še velik del angleškega brodograja in močna armada v Egiptu in Palestini. Na obalah Sredozemskega morja ima Anglija še vedno svoj vpliv v francoski Siriji, v zavezniški Turčiji ter v prijateljsko razpoloženi Grčiji. Na zahodu Sredozemlja pa ma svojo gibraltarsko trdnjavo.

Načrt osižnih držav je otirodno ta, da s pomočjo Španije preženejo Angleže iz Gibraltarja ter Sredozemsko morje zaprejo, nako pa po določenem načrtu angleško brodograje in subozemske vojske, ki sta tukaj zapra, uničijo z velikim udarom na Egipt, na Palestino in na petrolejski vod iz Iraka. Toda za dossego tega cilja je potrebno, da Turčija in Grčija angleškim silam ne nudita zatočišča, da se torej od Anglije odtrgata in stopita v vplivno območje Nemčije in Italije. Pri posvetovanjih v Rimu so bili v tem pravcu brez dvoma sprejeti važni sklepi, ki se tičejo mo-

rebitnega sodelovanja Španije pri zavzemanju Gibraltarja, nadalje zasedbe francoskih kolonij, ki mejijo na Sredozemsko morje, to je Alžira in Tunisa v zahodnem delu Sredozemlja, Sirije pa v vzhodnem delu, s čimer bi bil angleškemu brodograju in letalstvu tudi ostrižen dovoz petroleja iz Iraka, končno pa pritisk na Grčijo in Turčijo, da se odrejejo Angliji.

V sklopu načrtov, ki se tičejo Grčije in Turčije, prihaja v ospredje tudi Sovjetska Rusija, ki ima svoje lastne cilje glede Carigrada. Toda vprašanje, kakšno stališče bodo zavzeli Sovjeti, je še vedno več ali manj odprto. Ali bodo skupno z Nemčijo in Italijo pritisnili na Turčijo, v pričakovanju, da pridejo do uresničenja svojih ciljev, ali pa bodo šli po drugi poti, o tem danes nikdo ne more reči nezmotljive besede. Nedvomno pa bo pri poskusu, da se izločita Grčija in Turčija iz območja angleškega vpliva, imela veliko vlogo tudi Bolgarija, v tem ali onem smislu. Kako misli Anglija odgovoriti na te načrte, ni znano. Da se pa angleška diplomatija peha tudi s tem položajem, ni dvoma, njeno brodograje pa je pripravljeno v skrajni sili uesti nekateri zasedbe, ki bi imele za posledico razširjenje vojne po še drugih predelih vzhodne Evrope in bližnjega vzhoda.

Na Tihem morju napetost med Amerikancem Japonsko raste v istem izmerju, kakor raste in se vsestransko utrjuje sodelovanje med Ameriko in Anglijo. Na ostrino prihajajo ameriško-japonski odnosi zaradi francoske Indokine, ki jo hočejo Japonci zasesti, kar pa bo izzvalo takojšnje protiukrepe Severne Amerike, ki v sedanji vojni sluti le veliko evropsko predpripravo za veliko merjenje moči, ki bo nastopilo na Tihem morju, ako nastopi položaj, da bo angleški imperij potreboval naslednika.

Sredozemsko morje

Sredozemsko morje je srednji del ogromne predlomsnice, ki loči severni del sveta od južnega. Zvezo s Atlantskim oceanom tvori 13 km široki Gibraltarški preliv. Celotna površina meri 2.969.035 km². Podmorski prag med Sicilijo in Tunisom (z otoki Malto, Pantelleria in dr.), ga deli v zapadni in vzhodni del. Zapadni del se deli v Tirensko in Balearsko morje, vzhodni pa v Jonsko, Egejsko in Levantsko morje, z največjimi globlinami od 2000 do 4400 metrov, srednja globina znaša 1435 metrov. Globoke udre doline so v najstarejših dobah zalila morja, slednji pogreznjenega ozemlja pa so ostali kot otoki in polotoki; zveza med Atlasom, Apenini in južno iberijskimi gorskimi verigami, kakor tudi kopna zveza med Grčijo in Malo Azijo je bila prekinjena. Vzpostavljena pa je bila zveza med Črnim in Egejskim morjem.

Toplota vode s povprečno 24 stop. na površju, pada hitro do 400 metrov pod gladino (pri Gibraltarju), globlje pa vlada v vseh globlinah enaka temperatura vode 12,7 stopinj. Zaradi hitrega izhlapevanja in sorazmerno majhnega dotoka vode je morje zelo slano. (Več kot 37‰). Slanost narašča proti zahodu in znaša pri Kreti 39,5‰, na sirjski obali pa 40‰; nasprotno pa je Črno morje zaradi močnega dotoka sladkih voda dosti manj slano (15 do 18 ‰).

V Sredozemsko morje se stekajo vode s površja 8,6 milj. km³ od katerih odhaja na Evropo 3,5 Azijo 0,7 in na Africo 4,4 milj. km³. Tokovi skozi morske ožine Gibraltar, Bospor in Dardanele izražavajo morsko gladino, poleg tega pa so še drugi precej stalni tokovi in sicer zapadni na južno-francoski in vzhodni tok za egipčtali obali. Ti tokovi odnašajo bogato blato Rodana oz. Nila. Plišna je slaba, ne doseže niti 1 m, le v Sirtah znaša 2,1 m.

Zivelstvo Sredozemskega morja je zelo bogato. Gospodarsko so najvažnejši tunji, sardine in sardale pa tudi morski raki, sipe, ostrige in druge školjke; za prehrano prebivalstva so velikega pomena. Do-

staviti je še zlatne korale in morske gobe. Z ribarstvom se peajo vsi obalni narodi, predvsem Italijani, pa tudi delež ribičev iz naše daknatske obale je smaten.

Značilna je poletna suša, zato spada to ozemlje med najbolj vroča na zemlji (srednji maksimum v južni Španiji 45,5 stop., ki odnese v smeri proti severu, v Tripolisu taja 7 mesecev, v Siciliji 4, v srednji Italiji pa en mesec). Neprijetna značilnost za to ozemlje so tožljivi vetrovi (burja, ter vroči in vlažni vetrovi) široko.

Posledica podnebja ter skalnatega sveta je majhna golega, delno tudi zaradi slabega gospodarstva (isekanje gozdov, koze). So pa zelo rodovitne doline, kamor je naplavljena prst.

Medtem, ko predstavlja Sredozemsko morje je živlstvo več kot osiro mlaj, se je ob njem razvilo svojevrstno rastlinstvo, ki je najbolj značilno v Južni Španiji, Južni Italiji in Grčiji. Rastlinstvo se omejuje skoro povsod na blišino morja in se v Notranji Španiji, Mali Aziji in Severni Afriki umakne stepnemu in na Balkanskemu polotoku srednjeevropskemu goškemu rastlinstvu.

Etografsko je področje Sredozemskega morja sedež bele rase (zelo tud »sredozemske«), katere zastopniki (flogodgmanji in Hamiti-Semiti) se po veri oatro razlikujejo (kristjani in islamci) in kulturni stopnji (Okcident in Orient).

Zaradi členovite površine je otežočena tvorba velikih političnih ustanov, razen onih, s pomočjo pomorske sile. Samo enkrat (Rim) je obvladala ena država vse Sredozemlje, sicer pa ni nikdar dosegla nobena oblast preko polovice ozemlja. Od 3,8 milj. km² zemeljske površine zavzemajo vsi trije deli sveta, ki meje na Sredozemsko morje, skoraj enak del. Več kot polovico prebivalstva odpade na Evropo, koder zavzema Italija prvo mesto e najrodovitejšo zemljo in najugodnejšim podnebjem (polovico prebivalstva na četrtini celotne površine). Sredozemske dežele so bile od nekdaj izrazito poljedelske. Domače kulturne rastline, ki tukaj dobro prenašajo poletno sušo so: pšenica, oljka

in vinska trta, katere že od nekdaj tvorijo glavno osnovo v prehrani ozemlja. Dalje uprevajo: juncina, fige in drugo sadje, stročnice, čebula, in krompir. Priseljene rastline so dalje: brokev, marelica, ajma, riž in bombaž; s odkritjem Amerike je prišla le korusa, tobak in krompir, za katere pa je še potrebno umetno namakanje.

Izmed živali je za malega človeka velikega pomena osel, saj mu služi kot tovoren in jezdn žival, gredopa pa kot vprežna živalna za plug in voz. Za prehrano so važne ovce, kore in tudi perunina. Povsed je razširjeno čebelarstvo in gojenje svilopretke. V starem veku je tu cvetelo rudarstvo, ki je s pričetkom stoletja znova razcvetelo (Španija, Tirenski otoki, Grčija, Mala Azija), ker ni na razpolago premoaga, se mnogo rud izvažalo v toplice ter ven sredozemskega območja. Velikega pomena je pridobivanje morske soli, žvepla (Sicilija), morske pene (Liparski otoki) in posebno prvotnega marmorja (Italija, Grčija).

Od starih znamenitih obrti so se samo izdelava obranile kot domača industrija: zlatarstvo, pletenje slame, izdelovanje »orientalskega blaga«; šele z izrabo vodnih sil (namesto manjkajočega premoaga), se je mogla začeti razvijati industrija (tekstilna in strojna v Severni Italiji in Kataloniji). Kljub temu pa je Sredozemlje še vedno zelo pomembno prodajno področje za izdelke severnih dežel, ki dobe v plačilo južno sadje, vino, olje, svilo, volno, rufe itd.

Promet se razvija v glavnem po morju, zato pomren cest in železnic ni tak kot n. pr. v Srednji Evropi.

V starem in srednjem veku je bilo Sredozemsko morje glavno področje svetovne trgovine, ki je pa počas težila proti zahodu, dokler ni z odkritjem bilo njeno središče pomaknjeno na ozemlje Španije in Portugalske. Poleg novonastalega ogromnega prometa na Atlantskem oceanu, je ostala samo še levantska trgovina, ki so jo vodili Italijani, Francozi, Grki itd. Šele s otvoritvijo Sueskega prekopa je Sredozemsko morje znova postalo svetovna prometna cesia, najprej za Vzhodno Azijo in Avstralijo potem pa tudi za Ameriko.

Izredna knjiga za vsakega!
za „Domoljubove“ naročnike
prekoristen dar -
„Slovenčev koledar“
za leto 1941

Zivimo v časih, ko se veliki dogodki vrste z naglico drug za drugim, ki nam vsak dan prinaša novih presenečenj, da se upravičeno sprašujemo, kako je sploh to mogoče; zaradi te naglice skoraj pozabljamo dogodke včerajšnjega dne, ki jih bo zgodovina osvetlila kot velepomembne, ker doživljamo danes že novo presenečenje v novo ustvarjenih dejstvih, ki prevzemajo vse naše misli, da ni čuda, da je včerajšnji dan že zamegljen.

Zaradi teh časov, zaradi številnih velepomembnih dogodkov preteklega leta se je »Slovenec« odločil, da izda letos

velik „Slovenčev koledar

ki bo prikazal vsa važna dogajanja preteklega leta.

Koledar bo malo manjše oblike kakor »Domoljub«. Format bo torej zelo velik, in sicer 23×30,5 cm. Koledarski del bo urejen tako, da bo na vsaki levi strani koledar celega meseca, in sicer katoliški, pa tudi pravoslavni, z vsemi potrebnimi vremenskimi oznakami, na desni pa bo cela stran prihranjena za zapiske, ki jih pač mora vsak gospodar delati.

V koledarju bodo prikazani zunanje-politični dogodki kakor tudi notranje-politični, poleg teh pa vpliv zunanjih dogodkov na naše gospodarstvo in izgledi za bodočnost.

Poleg prikaza, kaj nam daje slovenska zemlja, kakor tudi, kaj nam daje jugoslovanska zemlja, bodo tudi strokovna navodila, kaj naj v različnih krajih slovenske zemlje delamo vsak mesec, kako na vrtu, v sadovnjaku, na njivi, vinogradu in v gozdu.

V koledarju bodo tablice (kubične) za izračunavanje količine lesa, kakor tudi tablice za izračunavanje površine (kvadratov), tablice za izračunavanje obrestnih mer, poleg tega pa bo prikazano tudi, koliko predstavljajo razne prostorninske, dolžinske, površinske in težinske mere v decimalnem sistemu, t. j. v kubičnih milimetrih, kubičnih centimetrih, kubičnih decimetrih, kubičnih metrih itd., oziroma v kvadratnih milimetrih, kvadratnih centimetrih, kvadratnih decimetrih, kvadratnih metrih itd., oziroma v milimetrih, decimetrih in metrih, oziroma v gramih, dekagramih, kilogramih itd.

Za našega gospodarstvenika bo važen popis našega davčnega sistema in navodila, kako ravnati s pritožbami v primeru neupravičenega predpisa davkov.

V koledarju bo na lep način prikazana tudi organizacija evete Cerkve, ki je mnogim v vseh smereh nepoznana. Poleg tega pa bo objavljena tudi statistika veroizpovedi v Jugoslaviji in v svetu.

Za vsakega delodajalca in delojemalca bo važen izvleček iz obrtnega zakona o dopustih, odpustih uslužbenecv itd.

Našim družinam, predvsem našim skrbnim staršem pa bo nadvse koristen pregled raznih strokovnih in drugih šol ter izgledi, ki jih imajo otroci s tako in tako izobrazbo za življenje.

Našim gospodinjam bodo prišli prav strokovni nasveti o shranjevanju živil itd.

Posebno korist bo imela vsaka hiša od koledarja tudi v tem, ker bo v koledarju zemljevid vsega sveta in vse Evrope, kaor tudi mnogih držav, kjer so se odigrali zanimivi dogodki pretečenega leta. Prepričani smo, da teh zemljevidov do sedaj manjka v mnogih naših družinah in da bo zato koledar predstavljal trajno korist.

Koledar bo bogato ilustriran.

Poleg vsega naštetega pa bo v koledarju mnogo drugega koristnega, zanimivega in zabavnega čtiva, kar bomo še vse v »Domoljubu« naznanili.

S koledarjem hočemo dati naši deželi nadvse koristno knjigo, ki bo vsakemu na preprost in sijajen način prikazala, kar je treba vedeti o zunanji in notranji politiki, o gospodarstvu, o davkih, o vojski, o obrtih, o varčevanju, o zvezdah, o raznih starih merah, o cerkvi, o šoli, itd., itd.

Za naročnike »Domoljuba«, »Slovenca« in »Slovenskega doma« bo »Slovenčev koledar« le po 10 din za izvod.

Za nenaročnike teh listov pa po 28 din, kar je v primeri z drugimi podobnimi knjigami še vedno izredno nizka cena.

Da bomo mogli tiskati zadostno število izvodov, prosimo, da sporočite čimprej naročilo na ta »Slovenčev koledar«.

Prednaročila bomo sprejemali do 1. novembra 1940.

Kdor koledarja ne bo naročil, mu ne moremo zagotoviti, da ga bo dobil!

Koledar naročite po dopisnici na naslov:

»Slovenčev koledar« — Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Prav tako ga lahko naročite pri naših zastopnikih v Vašem kraju.

Najbolj enostavno pa je, ako naročite koledar ob plačilu naročnine za časopis, na katerega ste naročeni, s tem, da nakažete na isti položnici, s katero plačujete naročnine, 10 din več in na zadnji strani srednjega dela položnice napišete, da pošiljate 10 din več za »Slovenčev koledar«. Cena 10 din velja za »Domoljubove« naročnike, ki bodo naročili »Domoljub« tudi za leto 1941.

Tudi nenaročniki naših listov dobe koledar lahko po 10 din, ako se naroče in plačajo enega naših listov, t. j. »Slovenca«, za dva meseca ali »Slovenski dom« za tri mesece ali »Domoljub« za vse leto.

V kratkem bomo »Domoljubovim« naročnikom priložili tudi položnice, da bodo lahko plačali 10 din za »Slovenčev koledar« in pa tudi naročnino za »Domoljuba«.

Poslužujte se za naročila pa tudi zastopnikov »Domoljuba« v Vašem kraju.

Opozarjamo, da moremo za vsak naročeni in plačani časopis dati le en koledar za 10 din. (To se pravi, če je kdo naročen na en izvod »Domoljuba«, dobi le en koledar po 10 din, če je kdo naročen na dva izvoda »Domoljuba« ali n. pr. na enega »Slovenca« in en »Domoljub«, dobi lahko za vsak naročen časopis po en koledar po 10 din, to je skupaj dva koledarja.)

Nedeljski naročniki »Slovenca« lahko dobe koledar tudi za 10 din, ako predplačajo nedeljsko izdajo »Slovenca« vsaj za pol leta 1941.

Koledar bo imel veliko oglasno vrednost, saj bo to gotovo knjiga, ki jo bodo ljudje najbolj brali; zato vabimo industrijce, trgovce, obrtnike itd., da naroče v tem velikem »Slovenčevem koledarju« oglasel!

Pohitite z naročili na ta veliki koledar!

„Slovenčev koledar“
Ljubljana, Kopitarjeva 6

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za poročevalca pri ministrstvu prosvete v Belgradu, oddelek za ljudsko šolstvo za dravsko banovino, je bila imenovana učiteljica Merlak Valentina.

o 70 letnik je postal bivši močlanski župan Josip Oražem. Zaslužnemu možu kličemo: Na mnoga leta!

o 70 letnico rojstva je praznoval stari vodja mariborskega katoliškega delavstva Martin Medvešek. Bog živi značajnega moža še mnoga let!

DOMAČE NOVICE

d Naš kralj Peter II. je pretekli petek in soboto obiskal nekatere hrvatske kraje, med njimi tudi Djakovo. Tam ga je pozdravil škof dr. Anton Akšamovič med drugim tudi s sledečimi pomembnimi besedami: V državi sta dve narodni svetišči, s katerima se ponša Jugoslavija: cerkev na Oplencu, ustanovljena po viteškem kralju Aleksandru Zedinitelju, in naša djakovska katedrala, ustanovljena po škofu dr. Jurju Strossmayerju. Obe svetišči kličeta z enim glasom: Kar je sonce na nebu, to je vera človeštvu. Vera in morala sta temeljna stebra za stalnost in moč vsaki državi, in predpogoj za blagostanje naroda.

d Cene enotnega ljudskega kruha. Delavska zbornica v Ljubljani je poslala na vsa občna upravna oblastva prve stopnje okrožnico, v katerih jih prosi, da naj določijo ceno enotnega ljudskega kruha, tako da cena tega kruha ne sme nikakor presežati cene krušne moke v nadrobni trgovini. Kajti Združenja pekov v Ljubljani, Mariboru in Celju so določila ceno enotnega ljudskega kruha na 6 din za 109 dekagramov, tako da znaša dejanska cena za ljudski kruh 5.50 din za kg. Svoje stališče utemeljuje zbornica s tem, da stane peka krušna moka 4.18 do 4.50 din, ker jo nabavlja od veletrgovca ali celo direktno iz mlina. Iz krušne moke se napeče 30—38% več kruha in lahko kalkuliramo z relacijo 100 kg moke za 130 kg kruha. Pri ceni, kakor so jo določili peki, dobe za 100 kg moke, odnosno 130 kg kruha 715 din, dočim jih moka stane od 418—450 din. V tej razliki pa so upoštevani vsi produkcijski stroški peka in ima še celo po natančni kalkulaciji stroškov čistega prebitka 120—216 din dnevno. Zaradi tega smatra Delavska zbornica, da je potrebno ceno kruha določiti kar najnižje, da se tako upoštevajo težavne razmere delavskega sloja.

d Telefonska zveza z Rusijo. Naš minister za pošte je odobril odprtje rednega telefonskega prometa med Jugoslavijo in sovjetsko zvezo. Začasno bo mogoče opravljati razgovore med Belgradom in Moskvo skozi Berlin. Dovoljene so vse vrste telefonskih razgovorov, kakor jih predvideva mednarodni pravilnik. Pristojbina enota za trinitutni razgovor znaša 14.70 zl. frankov.

d Največji madžarski pesnik umrl kot Rus. Zagrebške »Novosti« objavljajo zanimivo poročilo, da je Petöfy, ki ga Madžari proslavljajo kot svojega največjega pesnika, umrl kot Rus in kot ruski pesnik. Zagrebški list pravi, da je Petöfy srbskega porekla, doma iz

Bekešcabe v Vojvodini, pa se je pomadžaril in postal ideolog madžarske revolucije l. 1848. Do sedaj je veljalo, da je Petöfy umrl v neki bitki pri Segešvaru v Erdelju. Sedaj pa se je izkazalo, da je je Petöfy prišel v rusko ujetništvo, ostal v Rusiji, se tamkaj oženil in končno umrl v Citi v Sibiriji. Nikdar ni nikomur povedal, da je na Madžarskem zapustil svojo prvo ženo. V Sibiriji je pesnil ruske pesmi, ki pa še niso bile objavljene. Te podrobnosti so objavili madžarski listi, ki so po čudnem naključju prišli v stik s še živimi vnuki Petöfyja — Petroviča. Življenjepis »madžarskega Puškina« bo treba sedaj temeljito spremeniti.

d 12.200 dijakov obeh spolov je letos na vseh srednjih šolah v Sloveniji.

d 150 delavcev v tovarni vžigalic v Vrbovskem izdelala pri strojih 350.000 škatlic vžigalic na dan. Za izdelavo škatlic in vžigalic porabi tovarna dnevno okrog 10 kub. metrov lesa.

d Najslabše kopalno leto. Kopalnice na Mariborskem otoku se je v soboto zaprlo. Tozadevni podatki pravijo, da je letos obiskalo otok 52.454 oseb. V teku 11 let, odkar je na otoku kopalnice, je to najnižje število, ki gre na račun slabega vremena. Najboljšo kopalno dobo so imeli na otoku leta 1932, ko so imeli 87.782 obiskovalcev. V teku 11 let pa je obiskalo kopalnice na Mariborskem otoku 728.094 ljudi.

DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA

V LJUBLJANI, Kongresni trg 16/II.

vrši naknadni vpis

v svojo Dveletno trgovsko šolo in ostale tečaje ter pedine predmete, kakor knjigovodstvo, stenografijo, pravo itd. ter tuje jezike, kakor nemščino, italijanščino, francosščino i. dr.

Vpiše se lahko vsakdo. Pouk se vrši z dopisovanjem, je osebni in zato uspešen. — Vsa pojavnila pri vodstvu zavoda brezplačno.

d Nevarna avtomobilska vožnja grofa Bombelesa. Znani hrvatski grof Bombeles Josip je kakor vsak večer odšel pred kratkim z avtomobilom k svoji sestri grofici Braškovič. Met potjo pa je naletel na večjo skupino moških, ki so streljali na njegov avtomobil. Na prvo skupino je naletel na samem ovinku proti arkadam. Iz te skupine je nekdo oddal tri revolverške strele. Grof Bombeles je avto pogнал z večjo hitrostjo naprej, toda naletel je zopet na drugo skupino fantov, ki je oddala nanj šest strelav. V smrtnem strahu se mu je vendarle posrečilo prebiti tudi tretjo skupino napadalcev, tako da je prišel do mitnice pri Maksimirju, od koder je telefoniral za pomoč. Bil je laže ranjen od steklenih drobcov, krogle pa ga niso zadele. Policija je uvedla preiskavo, ki pa je doslej brezuspešna.

d Zanimivo »kmetško« lovsko društvo. Na pobudo hrvatskega kmečkega lovskega društva je sedaj tudi vinkovsko okrajno lovsko društvo sklenilo, naj se letos jeseni lov na divjad skrajno omeji, ker je divjad preteklo zimo prehu do trpela. Lovi posameznih lovcev

na zajce in fazane so sploh prepovedani. Od 6. oktobra naprej pa naj ob nedeljah in praznikih prirejajo le skupni lov na zajce in fazane, vendar tako, da odpade na vsakega lovca le po en komad vsake živali.

d Prosvetni minister dr. Korosec je odredil, da se dan smrti velikega škofa Antona Martina Slomika 24. septembra odslej praznuje tudi na vseh srednjih učiteljskih in meščanskih šolah v Sloveniji.

d Ob petletnici banovanja bana dr. Načlačena je napisal »Slovenski delavec«, tudi sledeče: Delavskega stanu ni pozabil. Bil mu je iskren prijatelj. Opetovano je to dokazal. S svojimi uredbami o banovinski minimalni mezdi, s proširitvijo različnih skupnostnih pogodb na celotno delavstvo iste panoge v vsaj banovini, z osebno oporo pri raznih mezdnih pogajanjih, z določitvijo minimalnih mezd trgovskim nastavlencem in privatnim uradnikom. Kadar koli ga je delavstvo prosilo, vesleje je našlo v njem velikega prijatelja. Zlasti pa je z očetovsko dobrohotnostjo spremljal razvoj in razmah našega stanovskega pokreta, naše ZZD. V nas je hotel podpirati v našem stanu tvorne sile na korist vsega naroda. Ogromno težkih nalog je bilo v teh petih letih po njegovem prizadevanju srečno izpeljanih na gospodarskem, na kulturnem in na socialnem polju. Nemogoče se je spuščati v naštevavanja, predolga bi bila vrsta.

d Mariborske delavske organizacije zahtevajo, da dovoli ban 50% zvišanje minimalnih mezd na podlagi nove uredbe, da se zniža cena enotnemu kruhu, da se ne dovoli nobeno novo zvišanje cen in naj se nastopi z vso odločnostjo proti vsem špekulantom.

d Gostilničarska pivovarna v Laškem je že močno povečala svojo proizvodnjo, da izkazuje računski zaključek z dne 30. septembra že 22.850 din čistega dobička.

d Znati je treba. Med Romunijo in Italijo je bila sklenjena nova trgovinska pogodba, s katero se urejuje tudi plačilni promet ter uvaja nova zanimiva novost v prometno-tehničnem pogledu. V Bukarešti se je namreč ustanovila italijansko-romunska družba za gradnjo cest. Ta družba bo napravila cesto iz Bukarešte do Galaca in Brajele ter do Turn Severina. Ista italijanska družba, ki je za novo družbo, pa se sedaj pogaja tudi z jugoslovansko vlado, da bi se ustanovila podobna italijansko-jugoslovanska družba, ki bi zgradila cesto od Turn Severina do Trsta. Tako bi se dosegla naravnostna cestna zveza med Črnim in Jadranskim morjem.

d Poštna ravnateljstva bodo v bodoče sama nastavljala uslužbenca, je odredilo poštno ministrstvo.

d Bodo imeli dovolj prostora. V Zagrebu so slovesno otvorili nemško gimnazijo protestantske cerkvene občine. Za letos bo otvorenih 5 razredov, v katere se je vpisalo 80 učencev.

d Za 25 milijonov kurjave bo nakupila zagrebška mestna občina, da bo preskrbela prebivalstvo z zimsko kurjavo.

d Skozi Moste pri Ljubljani grade tramvaj. Za enkrat bo podaljšan samo do karmeličank.

d Hrvaški ban je izdal novo uredbo o hrvaškem vseučilišču, ki pravi, da je zagrebško vseučilišče najvišja znanstvena ustanova na Hrvatskem in da je popolnoma svobodna v svojem znanstvenem delu. Vse potrebe univerze se pokrijejo iz proračunov banovine. Za

Polomstvo

»Kar cel ata je, kar cela mama je,« govore in hvalijo ljudje otroke, zlasti če se hočejo atu in mami prikupiti. Telesno, po zunanje so nekateri otroci staršem čisto podobni. Kaj pa duševno? Ali je duša nevidljiva? Kdo je še kdaj videl človeško dušo! In vendar slišimo nekajkrat govoriti, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Vse to je povedano v podobli. Poveemo s tem to, kar nam oznanja v evangeliju Jezusova beseda. Dobro drevo rodi dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Tudi po glasu, po besedi so otroci večkrat podoba svojih roditeljev. Pa tudi po lastnostih. Žal, da tudi po slabih. Otroci prepirljivih staršev so radi tudi sami prepirljivi, otroci zamerljivih roditeljev tudi sami radi zamerjajo, otroci jeznorite in sovražstva polne matere tudi to njeno lastnost odnesejo s seboj v življenje. In vidimo in opažamo: otrok še hoditi, še govoriti ne zna, trmasti, jeznorit in zamerljiv pa že zna biti. Joka, vpije, zvija se od same ljube togote, kar sapo mu zapira, če se ne zgodi, kakor otroče hoče in želi. Kakor je veselje staršev, če je otrok po svoji zunanosti podoben očetu ali materi, tako naj bi bil otrok po svojih dobrih duševnih lastnostih odsev svojih roditeljev, nikdar pa ne po tem, kar je slabega. Zato je sveta dolžnost staršev, da se pred otrokovim rojstvom varujejo in zatirajo v sebi jezo, čezmerno žalost, sovraštvo, zamerljivost in kar je podobnega plevla...

Murski Soboti in je z njim v razvoju slovenskega delavskega stanu postavljen nov, zelo važen mejnik. ZPD in ZZD sta s tem dogovorom napravili velik korak naprej, napravili pa tudi veliko uslugo slovenskemu delavskemu stanu in naši narodni celoti.

d V Zagrebu se sme prodajati bela moka nove mletve največ po 8.35 v prodaji na debelo in po 8.75 v prodaji na drobno, moka stare mletve pa največ po 5 din v prodaji na debelo in po 5.25 v prodaji na drobno.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Dr. Pribičević in tovariši so bili izključeni iz Samostojne demokratske stranke, ker so zahtevali, da se stranka nasloni na Sovjetsko Rusijo.

p Hrvatje bodo zopet volili. Hrvatski ban je razpisal volitve v okrajne skupščine na področju hrvatske banovine razen v okrajih Kastav, Cabar, Sušak, Delnice, Benkovac in Šibenik. Volitve bodo izvršili občinski odbori v vseh občinah po določilih posebnega zakona o volitvah v okrajne zastope. Okrajna glavarstva bodo določila, koliko članov okrajnega zastopa in koliko namestnikov voli vsaka občina. Ako je bil v kateri občini izvoljen občinski odbor razpuščen, voli odposlanca začasna občinska uprava, katera bo potem določila svojega delegata v okrajni zastop. Okrajni zastopi bodo imeli po dvajset članov, od katerih bo vsaka občina dobila po enega. Če bi pa ostalo kaj mest praznih, pa bodo ostanek razdelili po d'Hontovem sistemu.

NESREČE

n Ko sta proučevala tok reke Kolpe in se vozila v čolnu po njej, sta utonila uradnika pri banski upravi v Zagrebu inž. Kotnič Delimir in Kolar Vladimir.

n Nenavadna nesreča. V hlevu posestnika Franca Carmana v Dravljah pri Ljubljani je bilo 11 glav goveje živine, en konj in eno tele. Na stropu nad hlevom je bilo spravljeno seno. Najbrž je bilo nad hlevom preveč sena, nekaj pa je pripomoglo morda tudi vlažno deževno vreme, pa so vezi pustile in strop se je vdrl na živino. Velika sreča je, da je to šele ob treh popoldne, ko ni bilo več ljudi v hlevu.

Zahvala

Kar najtopleje se zahvaljujem upravi »Domoljuba« za izplačani znesek

1000.— din

katerega mi je uprava izplačala ob priliki požara moje stanovanjske hiše.

»Domoljub vsakomur toplo priporočam.

Pezdir Karol
Vn. gorice 93.

Takoj po nesreči so prihiteli sosedge na pomoč, previdno so odmetavali mrvo in začeli reševati živali. Glavo za glavo so privlekli izpod ruševin. Rešili so vso govejo živino in konja, le en teliček se je zadušil. Ena krava je hudo poškodovana.

n Ne prijemajte žice, ki vise z voda. V Hajdini pri Ptujju se je 18. septembra zgodila



Da je

ASPIRIN

originalen

zajamčuje vtisnjeni »Bayer«-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Opisni reg. št. 6. v. 1207 of 23. marta 1940

smrtna nesreča. Električni vod se je bil utrgal ter je ena žica prosto obvisela. Ko se je tisti hip vratal s svojo živino s paše 9 letni Švagan Lojzek, je videl svetlikajočo se žico ter brž, preden mu je kdo izmed monterjev, ki so tam blizu delali, mogel to preprečiti, pograbil žico, da bi videl, kaj tako lepo žari. V tistem hipu ga je udaril električni tok, da se je siromak nezavesten zgrudil. Prihiteli so monterji, ki so dečka obujali, naker so ga v avtu združne elektrarne poslali v bolnišnico, kjer pa je umrl. Starši, opozorite otroke, kako nevarno je prijemati električne žice, če vise z voda.

n Naliv od one nedelje na ponedeljek je napravil po mnogih poljskih sadežih občutno škodo.

Novi grobovi

m Umrli so: na Teharjih pri Celju 91 letni Gašper Brečko, v Trbovljah Herminca Kolbezen, v Kamniku drugošolec Joško Abramič, v Ptujju Davorin Zunkovič, podpolkovnik v p., v Selcih na Hrvatskem vdova znanega gradbenega podjetnika Fani Lončarič, na Jesenicah Ivanka Kavčič, v Št. Vidu nad Ljubljano bivši krojaški mojster Simon Jovan, v Zagradu pri Celju Berta Kolenc roj. Dimić. — V Ljubljani so odšli v večnost: železniški uradnik v p. Ostanek Franc, Marija Stefan, kand. iur. Anton Bertonec, Viktorija Kojšneq, elektromonter Kranjskih deželnih elektrarn Bogomil Fajon, poštni služitelj Rafael Grošelj, kuharica Julka Premk in soproga uradnika Avgusta Florjančič. Naj počivajo v miru!

n Skofja Loka. Finžgarjeva narodna igra »Naša kritic se bo na splošno željo občinstva ponovila v nedeljo popoldne v Društvenem domu. Prejšnjo nedeljo mnogo gostov zaradi velike udeležbe ni dobilo vstopnic in ker je večerna ural manj prikladna za okoliščane, zato se bo v nedeljski igra vršila popoldne ob 4. Pridite vsi, ne bo vam žal!

n Prosvetno društvo Trboje bo priredilo vsilko javno tombolo namesto 15. septembra, ko je bilo slabo vreme, v nedeljo kasneje, to je dne 23. septembra ob 14.30 v prostorih Prosvetnega doma. — Udeležite se!

primer neredov na univerzi ima rektor pravico zapreti univerzo za tri dni, univerzitetni senat pa za deset dni. Za več dni sme zapreti univerzo le banska oblast. Prav tako more pri neredih rektor poklicati na pomoč oblast. Dekana fakultet volijo redni profesorji, vendar pa more ban postaviti dekana, če bi bil fakultetni svet tak, da ne bi mogel izvoliti dekana. Nato sledi predpisi, kako se volijo novi profesorji. Posebno poglavje tvorijo tudi predpisi o organizacijah študentov. Kakor se vidi, ima po novih pravilih ban mnogo večjo pravico vplivati na delo univerze kakor pa so jo imele prejšnje oblasti.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tečje kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d V Zvezo združenih delavcev je vstopilo 12.000 poljedelskih delavcev. Zveza poljedelskih delavcev ima svoj sedež v Murski Soboti in šteje danes približno 12.000 članov. To so ljudje, rojeni in revščini Slovenske Krajine in prisiljeni, da hodijo zato za zaslužkom v letnih mesecih na razna veleposestva v naši državi. Veliko število pa jih je v preteklih letih pred pričetkom sedanje vojne odšlo na sezonska dela v Nemčijo in Francijo. Tudi letos jih je kljub viharним časom odšlo nekaj tisoč. S prisluzkom se potem vračajo domov na svoje skromne domove, z njimi izboljšavajo svojo peč zemlje in svoje hiše ter vzdržujejo svoje družine. Nedavno so se v Murski Soboti zbrali zastopniki ZPD in nosilci prekmurskega javnega življenja ter zastopniki ZZD ter so s posebnim dogovorom uredili medsebojne odnose in včlenjene Zveze poljedelskih delavcev v ZZD. V nedeljo, 15. septembra, je bil podpisan ta dogovor v Delavskem domu v

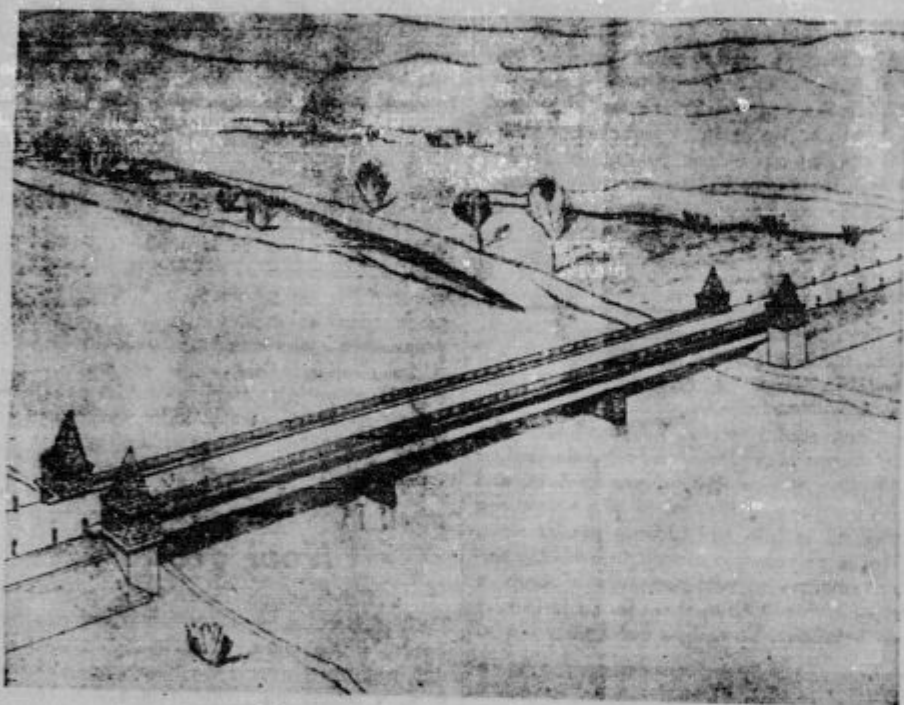
VINA doljenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.



Kraljev obisk v Nišu prejšnji teden: Nj. Vel. kralj Peter II., kneževič Aleksander in predsednik vlade Cvetković v železniškem avtomobilu na izletu skozi Sičevačko sotesko.



Nj. Vel. kralj Peter II. in predsednik vlade ogledujeta spomenik na Čezru.



Novi most čez Muro pri Petanjeh.



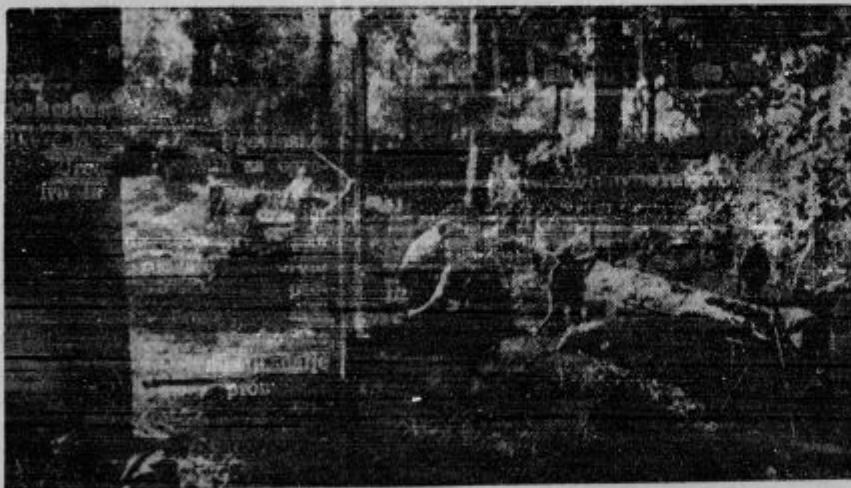
Ban dr. Natlačen je imel pri odprtju mosta lep govor, katerega prinašamo na drugem mestu.



Ogromna stavba novega bogoslovja v Ljubljani hitro napreduje in se bodo prihodnje leto že vselili vanjo.



Hitlerjeva mladina na grobu neznanega vojaka v Parizu.



Tudi v Bruslju grade zaklonišča pred letalskimi napadi.



Pohod romunskih legionarjev. Na čelu koraka vodja železne garde Horia Sima.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 26. sept.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13.02 Šrnel Ljubljana, 14 Poročila, 18 Rad. orkester, 18.40 Prosvetni spored naše postaje v prih. letu (ravnat. Vinko Zor), 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Deset minut zabave, 20 Čustvene in razigrane za vesele in zaspane, 20.45 Plošče, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Radij. orkester.

Petek, 27. sept.: 7 Jutranji pozdrav, 7.15 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 11 Sol. ura, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Radij. orkester, 14 Poročila, 14.10 Turistični pregled Tujskoprometne zveze, 18 Ženska ura: Gospodinjska posvetovalnica (Helen aKelhar), 18.20 B. Smetana: Walensteinov tabor, 18.40 Slostveni in dramski spored v prih. letu (prof. Fr. Koblar), 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Koncert, 21.30 Plošče, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Domači kvartet.

Sobota, 28. sept.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.0 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura: Pravljice pripoveduje (Ukmar-Boltarjeva) 17.30 Plošče, 17.50 Pregled sporeda, 18 Radij. orkester, 18.40 Zabavne oddaje naš epostaje v prih. letu (prof. Niko Kuret), 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Zunanjepolitični pregled (dr. A. Kuhar), 20.30 Pisan večer z različni sodelavci, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Radij. orkester.

Nedelja, 29. sept.: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Šrnel »Stirje fantje«, 9 Napovedi in poročila, 9.15 Radij. orkester, 10.30 Verski govor (dr. Ign. Lenček), 10.45 Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Jakoba v Ljubljani, 11.15 Ruski napevi, 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 17 Kmet. ura: Kužne in organske bolezni telet (dr. Leo Kocijan), 17.30 Veselo popoldne, 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Plošče, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 30. sept.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Radij. orkester, 14 Poročila, 18 Zdravstvo v Sloveniji (dr. Ivo Pirc), 18.20 Plošče, 18.40 Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik), 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Solska posvetovalnica (prof. Eitbin Boje), 20 Ruske romance, 20.45 Koncert slovan-ske glasbe, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče.

Torek, 1. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 11 Solska ura: Striček v radiu vas pozdravlja (Miroslav Zor), 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Salon. kvintet, 14 Poročila, 18 Rad. jazz, 18.40 Živa znanost (prof. Miroslav Adlešič), 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Deset minut zabave, 20 Pevski zbor »Cankar«, 20.45 Rad. orkester, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Plošče.

Sreda, 2. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 18 Mladin. ura: Anton Janša, slov. čebelar, zgodovinska igra v 9 slikah, napisal Arnošt Adamič. Izvajajo člani Rad. igral. družine, vodi inž. Iv. Pengov, 19 Napovedi in poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 19.50 Uvod v prenos, 20 Prenos iz ljubljanske opere; v 1. odmoru glasbeno predavanje (V. Ukmar), v 2. odmoru: Napovedi in poročila.

Za kratek čas

Razlika. Peter: »Moji ženi se je snoči sanjalo, da je poročena z milijonarjem.

Pavel: »Ti si srečen, moja pa tako misli podnevu.«

Neavarna primera. Janko: »Stric Miha, eden mojih součencev mi je rekel, da sem čisto tebi podoben.«

Stric: »In kaj si rekel na to?«

Janko: »Nič, ker oni je močnejši od mene.«

Najmoderneje. Tefelon je pozvonil in služkinja Ančka je snela slušalko: »Da, takoj pokličem gospo, v eni minuti bo tu. Medtem pa poslušajte gramofonsko ploščo,« nakar je navila gramofon, ga potisnila k telefonu ter bla poklicat gospo.

RAZGLEDE PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

Za pomoč po vojni prizadetim deželam. V vodilnih nemških katoliških krogih se širi obvestilo, da pripravlja Papež Pij XII. obsežen načrt za pomoč vsem tistim državam, ki so bile od vojnih grozot prizadete. Poročilo pravi, da je papež predlagal Rooseveltu, naj bi se ustanovil skupen odbor iz zastopnikov Cerkev in ameriške države, ki bi mu bila izročena naloga, da poskrbi za živežne potrebščine za imenovane dežele. V tem odboru bi imela pspež in Roosevelt svojega odposlanca. Odbor bi, kot rečeno, zbiral živež in obleko ter pošiljal v tiste kraje, ki so najbolj potrebni. Roosevelt na ta predlog Vatikana še ni odgovoril, toda obveščeni krogi sodijo, da bo predlog sprejet. Papeški nuncij v Berlinu msgr. Orsenigo je dobil nalog, da se z nemško vlado pogovarja o možnosti izvedbe tega načrta.

FRANCIJA

Ves evropski tisk ugiba, kako se je moglo zgoditi, da so Angleži spustili skozi Gibraltar skupino šestih francoskih vojnih ladij, ki so plule v francosko Zahodno Afriko. Ni znano, ali so te ladje zares nepokorne vladi v Vichyju, ali ne. To se zdi verjetno, če pomislimo, kako so Angleži skušali to vlado pripraviti ob svojo vojno mornarico. Italijanski listi menijo, da so te ladje skozi Gibraltar ušle in da bodo francoski vladi pomagale preprečiti, da bi se njene afriške posesti ne priključile Angliji.

ITALIJA

s Nov zakonski učni načrt za ljudskošolsko učitelstvo v Julijski Krajini. Ministrski svet je pri svoji zadnji seji odobril zakonski načrt, ki določa ugodnosti za učiteljski zbor, za nadzornike in voditelje na ljudskih šolah v pokrajinah Julijske Krajine. Z novim zakonom se hoče zboljšati sestava učiteljskega zbora v obmejnih predelih in ga napraviti sposobnega za izvajanje posebnih nalog, ki so mu naložene; novi zakon naj v prvi vrsti olajša pritok izbranih, zlasti moških učnih moči v naznačene pokrajine in naj omogoči njihovo nastavitve v notranjosti omenjenih pokrajin. Glavne ugodnosti, ki jih določa zakon, so: a) kdor bo določeno dobo služboval v obmejnih pokrajinah, bo imel prednost pri izbiri službenega mesta, ko bo prošil za premostitev; b) službovanje v obmejnih krajih se bo zvišalo za eno tretjino pri šestih službenih letih in pri določljivih pokojninah.

s Svetogorski zlatomašnik. Msgr. Ignacij Valentiačič, stolni kanonik v Gorici, je na Mali Šmaren slovesno daroval zlato mašo v svetogorski baziliki. Na ta dan se vsako leto zbere v svetišču mnogo romarjev, kajti to je za hvalni praznik za letino in družinsko romanje. Letos pa se je na sončnem vrhu zbralo okoli 12.000 ljudi, ki so privreli od vseh strani de-

žele, da se udeležijo redkega slavlja zlate maše cerkvenega dostojanstvenika, ki je visoko spoštovan in priljubljen. Vzornemu duhovniku, ki je pol stoletja neutrudno delal za Cerkev in za ljudstvo, želimo lepo in dolgo zarjo večerno! — Janez Eržen, do zdaj kurat v Lomu na Kanalskem, je imenovan za župnika v Biljah pri Gorici. — Po italijanskih listih so uradne cennite ugotovile, da znaša škoda, ki jo je napravila strašna ledena šiba na vinogradih, sadovnjakih in njivah po nekaterih krajih v Brdih, 1 milijon 200 tisoč lir ter da se oblasti trudijo, kako bi s primernimi ukrepi olajšale prizadetim vinogradnikom njihov obupni položaj. Najhuje je neurje klestilo v pasu med Steverjanom in Kojškim. Na Nivcah in na Humu, ki ležita v tem predelu, so ponekod trte tako razbite, da štrle goli koli pokoncu. — Zaradi hudih nalivov ob koncu zadnjega tedna je Idrjica močno narasla. V nedeljo, 15. septembra popoldne, je 15 letni Valentin Bernik iz Spodnje Idrije lovil ob narasli vodi drva, ki jih je Idrjica bogve kje odplavila in nosila s seboj. Ob sedanji draginji drv, ki se jih povrh vsega še zelo težko dobi, je lovljenje in zbiranje drv za revne družine važno vprašanje in se zlasti fantje ne plašijo nevarnosti, ki jim grozi pri tem delu. Tudi mladi Tine je bil podjeten in korajžen. Postavil se je na bregu tik ob deroči strugi in segal po plavajočem lesu. Nesreča pa je hotela, da se je razmočena zemlja, na kateri je stal, usedla, zdrknila v valove in odnesla s seboj tudi pridnega fanta. Prestrašeni nesrečnež se je nekaj hipov boril z vodovjem, potem pa je omagal in izgubil v vrtincih. Njegova mati je bila z njim ob vodi in mu je pomagala spravljati naplavljena drva. Mislite si njeno grozo in obupnost, ko je videla sina zleteti v vodo, ga videla boriti se z valovi in videla, kako so ga požrli, pa mu ni mogla pomagati in tudi nobene pomoči ni bilo blizu! Uboga mati, ubogi sin!

ANGLIJA

s Nekaj zanimivosti. Angleške prednje straže so pri umiku pred italijansko vojsko povsod uničile vse vodnjake, kar bo otežilo oskrbovanje Grazianske armade z vodo. Ta armada potrebuje po poročilih italijanskega tiska za ljudi in motorje 3.375.000 litrov vode. Vojaki dobivajo za pitje, umivanje in pranje na dan po 10 litrov vode. — Čudni razsvetljeni baloni so leteli neki večer iz Gibraltarja čez morje, kakor poročajo iz španskih virov. Domnevajo, da gre za novo angleško orožje, ker so v balonih bili ljudje. — Anglija je sklenila s Španijo sporazum o uvozu gorilnih olj za ves čas sedanje vojne. Anglija bo dovolila Španiji uvoziti teh olj vsako leto toliko, kolikor so jih porabili Španci lani.

AMERIKA

s Ne ve, kam s pšenico. Kanada namreč. Iz ameriških uradnih poročil se vedno bolj vidi, na kako velike težave zadevajo ameriški proizvajalci, ko skušajo spraviti na trge svoje presežke pšenice in bombaža. Tako poroča statistični urad Kanade, da je bilo dne 30. julija 1940, torej na začetku nove žitne sezone, 273 milijonov bušjev pšenice na zalogi proti 95 milijonom istega dne lani in 23 milijonom bušjev

istega dne predlanskim. Poleg tega pa je bilo tega dne kanadske pšenice še 23,7 milijona bušjev v ameriških skladiščih. Na potu v Združene države Severne Amerike pa je bilo 7 milijonov bušjev, da je Kanada skupno razpolagala 30. julija 1940 s 301 milijonov bušjev pšenice proti 103 milijonom lani. Podobno se glase statistični podatki za Združene države Severne Amerike.

s Drobil. V Clevelandu so umrli: 48 letni Anton Strnad, doma iz Ceste pri Dobrepolju. Matevž Zdravje iz Malega Vrha pri Ljubljani, 68 letni John Cimperman iz Nereda pri Robu, Franciška Bečaj iz Bevk pri Vrhniki, 50 letni Frank Sank iz Predoselj pri Kranju, Neža Natlačen iz Dilc pri Postojni, Jožef Ferkul iz Strug na Dolenjskem. — V Port Wach, Wis. je preminul 79 letni Jože Lavrič iz Okomine v Savinjski dolini. — V Brungtonu je odšel v večnost Matija Petrovič z Vrhnike, v Detroitu je v Gospodu zaspal Anton Pavelič s Trnovca na Dolenjskem, v Pittsburgu je umrla Josipina Fortuna iz Vinice v Beli Krajini. — V Coal Cityju so pokopali Ano Oven iz Križa pri Catežu. — V Sheybohanu je zapustil solzno dolino 60 letni John Šutej iz Gornje Podgore pri Crnomlju. — V Hoquiamu se je v gozdu smrtno ponesrečil Lovro Maselj iz Sp. Loke pri Kamniku.

DROBNE NOVICE

Angleška poslanska zbornica se redno sestaja in razpravlja o vojnih vprašanjih.

Nemci so začeli London obstreljevati s topovi, postavljenimi ob francoski obali, torej na daljavo 150 kilometrov.

V francoskem Maroku je prišlo do spopadov med pristasi generala de Gaulleja in med tistimi, ki so za sedanjo francosko vlado.

Madžarska vlada očravnja v zasedenih romunskih krajih agrarno reformo ter spet vrača zemljo veleposestnikom.

Romunska vlada je zasegla štiri kilograme težko palico iz čistega zlata, ki so jo pred leti dali romunski častniki bivšemu kralju Karolu.

Od 10 londonskih letališč jih je sedem tako poškodovanih, da so neuporabna, trdijo Nemci.

Boj z Angleži v Egiptu bo hud, piše Mussolinijev zaupnik Gayda v rimskem listu »Giornale d'Italia«.

Veliko pozornost je vzbudil prošletedenski obisk španskega notranjega ministra Sumera pri Hitlerju.

Roosevelt je objavil zakon o splošni vojaški obveznosti, ki bo dala Ameriki 16 milijonov nov močno armado.

Romanija ima sedaj nekaj nad 13 milijonov prebivalcev.

Do sedaj je bilo v Angliji 2000 civilistov mrtvih in 8000 ranjenih; vojaške izgube ne dosegaajo števila 250, je povedal 17. septembra Churchill.

Pri nemškem bombnem napadu na London v noči od 18. na 19. september je bilo 90 civilistov mrtvih in do 380 ranjenih.

S 1. oktobrom bo konec češke carinske in finančne samostojnosti.

London se bo moral vdati ali pa bo uničen, prorokuje italijanski list »Popolo d'Italia«.

Italijanska vojska je prodrla v obmorskem pasu 100 km daleč v Egipt.

Romunska policija je izgnala iz Bukarešte 12 angleških učiteljev in učiteljic, ki so poučevali na tamošnji angleški šoli.



Novo in stare
nagrobne spomenike
po nizki ceni dobite pri
kamnoseku
FRANJO KUNOVAR
pokopališče sv. Križ - Ljubljana
telefon 39-40

PO DOMOVINI

Protidraginjski posvet

V Delavski zbornici v Ljubljani je bil te dni posvet glede draginje. Poročal je najprej g. Stanko, ki je predlagal protidraginjske odredbe, protidraginjsko zakonodajo in aprovizacije. O razpravi je v imenu Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev R. Smersu predlagal naslednje ukrepe, ki naj jih merodajni takoj vzamejo v pretres ter uveljavijo:

Najprej naj se znižajo in maksimirajo cene vseh življenjskih potrebščin in naj se prilagode kupni moči nameščenskega stanu. Ker pa gornje zahteve v celoti ne bo mogoče izvršiti, naj se prilagode nameščenske plače dejanskim cenam na trgu. V ta namen naj se a) zvišajo sedaj veljavne minimalne plače nameščencev in b) priznajo vsem nameščencem v Sloveniji draginjske doklade po naslednji lestvici: Pri plačah do 2500 din 40%, do 3500 din 30%, do 4500 din 20% in pri plačah nad 4500 din 10% doklade. Ob božiču naj dobe nameščenci trinajsto plačo v višini enomesečne plače. — Vsem delazmožnim nameščencem naj se zagotovi primerno delo; ako bi dela ne bilo na razpolago, pa naj se jim izplačuje podpora v višini dveh tretjin minimalne plače. Vse protokolirane trgovine naj se prisili, da morajo zaposlovati trgovske pomočnike. — Postavijo naj se komisarij v podjetjih, ki zaradi vpklicev lastnikov ali vodilnih osebnosti v podjetju prisiljeno ali zlonamerno ustavljajo obratovanje. — Kolektivne pogodbe naj bodo obvezne.

Pri likvidaciji gospodarskih podjetij naj se da odpravnina vsem delojemalcem v znesku šestmesečne plače, v primeru preselitve

podjetja izven banovine Slovenije v višini enoletne plače, v primeru preselitve izven države v višini dveletne plače. Preskrbeti je tudi treba, da se prepreči izseljevanje industrije izven naše banovine. — V vseh občinah naj se vpostavijo posebni prehranjevalni odbori, ki istočasno tvorijo akcijske odbore za pobijanje draginje. V te odbore morajo priti tudi zastopniki nameščencev. — Vsakršno izigravanje zakonodaje glede prehrane in prejemkov naj oblast zatre z drakoničnimi sredstvi. Zaplenjena hrana naj se

razdeli med brezposelne delavce in nameščence.

Zakonito naj se uredi zaščita stanovanjskih najemnikov, ki zaradi brezposelnosti ali vpklicev k vojakom ne bodo mogli plačevati stanarine. Imena spekulantom in verižnikov z življenjskimi potrebščinami naj se javno objavijo. — Uvedejo naj se posebne socialne davčine, ki naj se pobirajo za podpiranje socialno šibkih stanov v naši banovini.

K besedi so se nato oglasili še zastopniki drugih ustanov, tako zastopnice Slovenske krščanske ženske zveze, Zveze tiskarskega delavstva, Zveze gradbenega delavstva, Zveze združenih delavcev, Kola žen zadrugark, zastopnik nameščencev z Jesenic, zastopnik mestnega tržnega urada, zastopnica Jugoslovanske ženske zveze gospodinj.

Zemlja kmetu!

(Iz kočevskega okraja)

Sedanja draginja mi daje povod, da tudi jaz kot preprost slovenski fant, napišem nekaj besedi bralecem »Domoljubac« v premišljanje.

Kako hudo nas je draginja zadel, se ne da popisati. Pri nas nekateri ljudje naravnost stradajo. Z novim nezabujenim krompirjem se otepajo lakote. Druga pridelka pri nas revnejši ljudje nimajo. Toda tudi pridelok krompirja je pri revnejših voliko manjši že zaradi tega, ker dobijo v zakup najslabše, nepogotene njive — od našega tujerodnega »gospoda kmetca«.

Marsikateri kmet tuje narodnosti je po pravici rečeno gospod. Mislim, da ne bo odveč, če nekoliko opišem njegovo življenje. V naši okolici je večji del takih, tujerodnih kmetov, ki imajo po 40 do 80 ha zemlje. V njih hlevih se najde napram velikim posestnikom malo živine; največ po en konj, tri do pet glav govedu, par prašičev in nekoliko kokoši. To je vse. Kljub velikemu posestvu imajo nekateri za svojo malo številno živino komaj zadosti krme. Pašniki so prepnušeni usodi in so prerastli z neprodirnimi grmovjem, s travniki je skoraj isto. Njive obdelujejo le najboljše. Veliko je njiv, ki že po 20 do 30 let niso bile proračane. Take njive dobijo

navadno Slovenci v zakup, pa tudi to zelo težko. Toda kljub njihovu slabemu gospodarstvu tujerodci še vedno dobro živijo. Zakaj, ne moremo povedati na tem mestu.

Slovenci živimo zaradi draginje in tukajšnjih krajih res obupno življenje. Prepričan pa sem, da pri nas take revščine ne bi bilo, če bi se zemlja pravilno izkoriščala. Kakor sem že omenil, se tukaj zemlja izpreminja v puščavo. Po mojem mnenju je na Kočevskem neobdelane zemlje vsaj ena tretjina. Torej, koliko slovenskih družin bi se na tem zapuščenem svetu lahko preživelo in si vsaj kruh samo pridelovalo!

Potrebna bi bila agrarna reforma. Vsak kmet naj bi imel le toliko zemlje, kolikor je je zmožen pravilno obdelovati. Sedaj pa imajo nekateri preveč, drugi premalo ali sploh nič. — Merodajnim krogom je naša življenjska borba dobro znana, ki pa kljub neštelim obljubam, ne vidimo dejanj. Če je Sloveniji kaj do kočevskih Slovencev, naj nam pomaga do boljših življenjskih pogojev.

V vsako hišo Domoljuba!

91

Gospod Volodijovski

»Pelota se bije z džamakom, ki je v malih okopih, vržen v spredje.«

Cez nekaj časa je začelo streljanje postopno slabeti, kar počti nepričakovano ogromna salva, za njo pa zelo hitro druga. Očitno so lahki prapori prodrli skozi spahne in se znašili pred janičarji.

Hetman veliki je spodbodel konja in zdiral na čelu nekaj desetoric telesne straže k bitki; gospod vojvoda ruski je ostal sam s petnajstimi prapori huzarjev, ki so stali v bojnem redu in samo čakali na znamenje, da bi skočili in odločilno posegli v bitko.

Čakali so še dosti dolgo, med tem pa je v globini taborišča vedno strašneje vrel in bučalo. Včasih se je zdelo, da se bitka preliva zdaj na desno zdaj na levo zdaj v stran litevskih vojsk zdaj spet v stran gospoda vojvode belskega, prav tako, kakor se ob času nevihte grom preliva po nebu. Turški topovski ogenj je postajal nereden, za to pa je topništvo gospoda Koutskega bilo s podvojenjo silo. Po preteku ene ure se je zdelo gospodu vojvo.či ruskemu, da se je težišče bitke znova preneslo na sredo naravnost nasproti njegovim huzarjem.

Prav v tem trenutku je prihitel na čelu svojih ljudi gospod hetman veliki. V očeh mu je bliskal plamen. Ustavil je konja pri vojvodi ruskem in kriknil:

»Zdaj pa po njih z božjo pomočjo!«

»Po njih!« je zakričal vojvoda ruski.

Za njim pa so ponovili povelje ritumojstri.

S strašnim šumom se je na en zamah nagnil gozd kopij h konjskim glavam in petnajst praporov te konjenice, ki je bila vajena lomiti vse, kar ji je prišlo na pot, je odrinilo kot ogromen oblak naprej.

Odkur so v tridnevni bitki pod Varšavo litevski huzarji pod vodstvom Polubinskega kakor s klinom razklali vso švedsko armado in prodrli popolnoma skozi njo, ljudje se niso pomnili naskoka, ki bi bil izveden s tako silo. Oni prapori so odrinili z mesta v drnen, a po dvesto korakih so ritumojstri zapovedali: »V skok!« ljudje pa so se odzvali s krikom: »Bij, zabij!« se v sedlih sklonili in konji so se spuščili v največji zalet. Tedaj je imela ta lava viharno divjajočih konj, železnih mož in nagnjenih kopij v sebi nekaj sile razdivjanega elementa. In šla je kakor burja ali kakor razdivjaj nval s treskom in šumom. Zemlja je ječala pod njeno težo in bilo je očitno, da če bi tudi nihče izmed njih ne bil naperil kopja, nihče sablje ne potegnil, bi vendar že samo s svojim zaletom in težo vse pred seboj podrli, zgnili in poteptali tako, kakor zračni vrtnice gozd lomi in podira. Tako so pridirjali do krvavega, z mrličji pokritega bojišča, kjer je besnela bitka. Lahki prapori so se na krilih še borili s turško konjenico, katero so že znatno potisnili nazaj, toda v sredi so stale še kot no potisnili nazaj, toda v sredi so stale še kot nekazrušljiv zid globoke vrste janičarjev. Nekajkrat so se že razbili ob njih posamezni lahki prapori, kakor se mimogrede raztegne val in razbije ob sklanatem bregu. Te zlomiti, uničiti jih je bila sedaj naloga huzarjev.

Več desetisoč janičarskih pušk je počilo obenem, kakor da je ustrelil en človek. Še trenutek; janičarji zastavljajo noge vedno silneje, nekateri pripravajo oči ob pogledu na

strašni naval, nekaterim se tresejo roke, držeče kopja, vsem bije srce kakor kladivo, se jim stiskajo zobje, jim silno sopejo prsi. Tisti turo so že, že blizu, že je slišati hropeti dih konj — uničenje leti, poguba leti, smrti leti!

»Allah!... Jezus, Marija!« — ta dva krika, tako strašna, kakor bi ne prihajala iz Sloveskih prsi, se mečata med seboj. Živi zid se ziblje, upogiblje, poka; suhi tresk lomečih se kopij preglušni za trenutek vse druge glasove, za njim se razlega škrtanje železa, žvenket, kakor bi tisoč kovaških kladiv v vso silo bilo po nakovalih, udrihanje, kakor bi tisoč cepcev tolklo po gumnu, krikli posameznih ljudi in celih skupin, stokanje, pretrgani strelski pušk in pištol, osuplo tuljenje. Napadalci in napadenci, pomešani med-seboj, se vijejo v nepojmljivem divjanju; sledi klanje, izpod vrtince teče topla, kadeča se kri, ki z ostrim vonjem napolnjuje ozračje.

Prve, druge, tretje in desete vrste janičarjev leže na tleh prevrnjene, s kopiti pomendrane, s sulicami prebodene, z mečem posekane. Toda belobradi Kiaja, »lev božji«, meče vse naslednje v bojni metež. Nič za to, da polegajo drug poleg drugega kakor klasje na njivi pod burjo — borijo se! Besnost jih prenjivi pod burjo — borijo se! Besnost jih prevzema, smrti dihaajo in si smrti žele. Lava konjskih prsi jih pritiska, upogiblje, prevrača, nizato bodejo z noži v konjske trebuhne. Na tizato bodejo z noži v konjske trebuhne; ostrine se soče sabelji jih seka brez oddiha; ostrine se dvigajo kakor bliski in padajo na glave, vratove, roke — tudi oni sekajo jezdece po nogah, po kolanih, se vrtijo in grizejo kakor strupena golazen — ginejo in se maščujejo.

Kiaja, »lev božji«, meče vedno nove vrste v žrelo smrti; s krikom jih spodbuja na boj pa tudi sam se meče z vrdignjeno krivo sabljo

Blagoslovitev petanjskega mostu

V nedeljo, 22. septembra, je škof dr. Tomažič slovesno blagoslovil veliki most čez Muro v Petanjskih (Slov. Krajina). Navzoh je bil tudi ban dr. Natlačen, ki je ob otvoritvi imel lep nagovor. Po vedal je tudi sedeče:

Ti novi mostovi in ta nova cesta bodo gotovo ogromne vrednosti in koristni za Slovensko Krajino. Blagovni promet z ostalim slovenskim ozemljem in zlasti z Mariborom, ki je za Prekmurje najvažnejše tržišče, bo bistveno olajšan in pospešen. Tako bo tudi Prekmurje, kjer je moral doslej kmet prodajati svoje pridelke navadno po mnogo nižjih cenah, kakor so bile v drugih predelih Slovenije, deležno višjih cen in se bodo morali v korist kmeta razni prekupevalci zadovoljiti z manjšim zaslužkom. Pa tudi obratno: pospešeni promet bo ob normalnih razmerah ugodno vplival na znižanje cen onim potrebnim, ki jih mora prekmursko prebivalstvo kupovati in ki se v Prekmurje uvažajo.

Iz raznih krajev

Sv. Gregor. Ze od 10. septembra se vrši gospodinjstvo tečaj pod vodstvom g. Zalokarjeve v splošno zadovoljstvo naših deklet. Da bi prosvetno društvo nudilo svojim članom vsetransko izobrazbo, je sklenilo prirediti, poleg iger tudi razna predavanja. V nedeljo, 29. sept. ob 3. urah predaval profesor dr. F. Trdan o svojem potovanju po Ameriki. Za konec prihodnjega meseca pripravljajo dramski odsek društva za začetek sezone pretresljivo dramo.

Sr. Danijel. Dolgo časa niso prihajali v naš kraj izletniki, a v zadnjem času se je pa vendarle obrnilo na bolje. V Mežici imamo počitniški dom, kjer bolehi otroci uživajo počitniški odmor. Pred 2 leti je okr. kmetijska odbor kupil večjo parcelo, jo ograjal in napravil drevesnico za naš okraj. V našem kraju smo imeli velike težave s pošto, ker smo dobivali pošto samo dvakrat na teden, a od 1. septembra pa imamo dnevno pošto, ker je za nas velikega pomena. Še to jesen nameravamo graditi v vasi vodovod. Ko bomo imeli še dobro pitno vodo v vasi, potem bo naš lepi St. Danijel še lepši in bomo gotovo privabili tuje v naš lepi gorski kraj in upamo, da se bomo od tujkega prometa nekoliko opomogli.

Prežganje. V nedeljo, 29. septembra, bo praznoval svoj šestdeseti imendan Mihael Jerani, p. d. Mrtinov: iz Volavlj. Ob tej priložnosti, ko obhaja svoj god, se ga ob njegovi 60 letnici spomnimo tudi v

Ko se zavedamo velike gospodarske koristi te nove cestne zveze, pa ne smemo prezreti, da gre za sluga za zgradbo teh mostov naši slovenski banovini, ki predstavlja našo slovensko narodno skupnost. Le dobro se zavedajmo, da bi Slovenska Krajina današnjega praznika ne stavila in da bi se že desetletja in desetletja vozili preko Mure s stariim brodom, ako bi vladal nad nami tuj gospodar. Današnji praznik naj nam bo torej trajna prepričevalna priča nam in vsem bodočim slovenskim rodovom, kako neizmerne važnosti nam je lastna svoboda in lastna država.

Moja srčna želja je, naj poveže ta novi most trajno in trdno oba bregova med seboj — Slovensko Krajino in ostalo Slovenijo — v eno skupno neločljivo in nerazdružljivo Slovenijo. S to željo in s to prošnjo do Boga — odpiram to novo cestno zgradbo in jo izročam javnemu prometu.

Naj živi zedinjena Slovenija v svobodni, veliki in močni Jugoslaviji!

našem »Domoljubcu«, saj je — poleg drugih katoliških listov, ki vsi prihajajo v njegovo hišo — nanj naročen odkar izhaja, prav tako od začetka je v hiši Družba sv. Mohorja in Glasnik S. J. Naš slavjenec je ugleden mož v fari in vasi. Poštenjak skoz in skoz in prav to ga dela tako priljubljenega pri vsakomur. Nad 15 let je ključar župne cerkve na Prežganjem. Sedaj je pravkar minilo 34 let, kar je stopil s svojo pet let mlajšo nevesto Marjeto roj. Škoda pred portni oltar. V srečnem zakonu se mu je rodilo šest otrok, ki jih je vzgojil v strogo krščanskem duhu. Tudi »Domoljubcu« v imenu sto domačih naročnikov iskreno kliče: Bog daj dokajati našemu Mihatu in njegovi zakonski družici Marjeti ob 34letnici poroke ob godu in 60letnici še dosti jubilejev!

Preserje. Na rožnensko nedeljo bomo zaključili romarske shode na Zalostni gori. Letos bomo imeli pa še posebno slovesnost: ta dan bo na Gori mirovna pobožnost. Na predvečer bo spovedovanje v domači cerkvi. V nedeljo ob 6 zjutraj bo na Gori prva sv. maša. Do devetih se zbero verniki župnije Preserje, Rakitine in okolice pred župno cerkvijo v Preserju, odkoder bo šla ob 9 prošnja procesija na Goro. Verniki župnij Borovnica, Brezovica in Vrhnika bodo prišli s svojimi procesijami na Goro, tako da bodo vsi zbrani do desetih, ko bo sv. maša s pridigo, litanije in mo-

litve za mir. Pobožnost bo ob vsemem vremenu. Imela bo bolj spokoren in prošni značaj; zato naj pride res tisti, ki bo prišel na božjo pot. Tudi za Ljubljance so zveze ugodne: ob 6 zjutraj bodo šli iz Ljubljane, najaj pa lahko že ob 13 ali ob 7 zvečer.

Zirovnica. Življenjskega pomena je pri nas kmetijstvo — poljedelstvo. Toda letošnja letina kaže zaradi preobilnega deževja in hladnega vremena na piči pridelok. — Eno veselo delstvo pa le moramo poročati, namreč, da imamo dogovoren vodovod, ki nas bo v zadostni meri preskrboval z vodo. Ze 32 let smo se trudili in prosili merodajne činitele, da bi nam izposlovali podporo. Danes pa lahko povemo, da smo bili uslišani. Higijenski zavod je napravil v letu 1937 načrte za rezervoar in že v istem letu se je začelo z delom za zajetje treh izvirkov v dva rezervoarja, ki držita skupno 80.000 litrov vode. Na zemljišču agrarne skupnosti se je letos dokončalo delo vodovoda in imamo že napeljavo po hišah in blevih. Zdaj se vrše dokončna dela za izpeljavo odtoka vode od rezervoarjev z betonskim kanalom skozi vas, ki bo v deževnih dneh prav dobro služilo za hitrejši odtok vode. Stroške, ki so bili preračunani na 178.000 din, so krili tehnični oddelek in agrarna operacija banske uprave, Higijenski zavod, domača občina in posestniki v okolici kuluka in lesa. Še v teku letošnjega leta bomo imeli slovesnost blagoslovitve, na katero že danes vabimo bližnje in daljnje okolice.

Jesenice. »Slovenec« bo izdal velik »Slovenčev koledar«, ki bo bogato ilustriran z lepimi slikami, poleg tega bo tudi zemljevid naše zemlje, Evrope in drugih držav, kjerkoli so se odigravali veliki dogodki zadnjih dveh let. Za naročnike »Domoljubcu« stane 10 din, kdor se naroči na »Slovenski dom« dobi prav tako kot ostali naročniki »Slovenca« in »Slovenskega doma« koledar za ceno 10 din. Kdor želi naročiti koledar, naj se osebu zgasi v podružnici »Slovenca« v Krekovem domu. — K večnemu počitku so položili Ivano Kavčič z Jesenice. Bila je vedno globokoverna in dobra mati. Na zadnji poti jo spremljala z žalostinkami tudi gosiba Krekovega prosvetnega društva. Naj počiva v Bogu! — Pj je imel svoj občini zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika dr. Bergelj, za tajnika Božar in Hafnar, za blaginjaka Kajtna in za načelnika mednarodnih letovadcev Natlačen. V novo poslovno leto stopa jesejski FO s krepko voljo, da bo narodu v čast delal in napredoval tako v prostnem kakor tudi v tehničnem pogledu.

Litija. Podšentjurčani so se letos potrudili in s skupnimi močmi lepo obnovili svojo cerkvo sv. Jurija, ki tako močno krjavuje na skoro nedostop-

v bojni hrup. Med tem plané ogromen huzar, vse pred seboj uničujoč, kot plamen na belobradega starca, se dvigne v stremenih, da bi tem strašneje udaril in spusti s strahovitim zamahom ostrino rapirja na sivo glavo. Ni vzdržala udarca ne sablja ne v Damasku skovana čelade — in kija, skoraj do pleč razklan, pade kot od sivele zalet na zemljo.

Gospod Novovicjski, on je bil namreč, je že poprej širil strašno uručevanje, ker se ni mogel nihče upreti njegovi moči in mrki besnosti, zdaj pa je storil v bitki največjo dobroto, da je podrl starca, ki je bil sam doslej duša trdovratnega boja. Strašno so zakričali janičarji, ko so videli pasti svojega poveljnika, in pomerili nekaj desetoric pušk v prvi mladega viteza, ta pa se je obrnil k njim, mrki noči podoben. In preden so mogli drugi vitezi nanje udariti, so počili strelji, na kar je gospod Novovicjski s silo potegnil konja in se zrušil na sedlu. Dva tovariša sta ga prijela za rame, njemu pa je nasmeb, ki ga že dolgo ni nihče videl pri njem, razjasnil mrki obraz in takoj so se mu očji zavile v glavi, pobledela usta pa so začela šepetati neke besede, ki jih v bojnem hrupu ni bilo mogoče slišati. Med tem so se zamajale poslednje vrste janičarjev.

Hrabri Janiš paša je še hotel bitko obnoviti, toda že je p.evzel ljudi blazen strah, nobeno napenjanje ni več pomagalo: vrste so se zmešale in postale nemirne, a stiskane, bite, teptane, sekane se niso mogle več postaviti v bojni red. Naposled so počile, kakor počí preveč napeta veriga — in ljudje so se kakor posamezni členi razleteli na vse strani, tulili, kričali, metali orožje od sebe in si z rokami ščitili glavo. Konjenica je hitela za njimi, oni pa, ko niso našli dovolj prostora za neoviran

Leg, so se včasih stlačili v eno samo strnjeno gručo, po katere vrabovih so jahali jezdeci, plavajoč v krvi. Hrabrega Janiša pašo je uselkal grozni lokostrelec gospod Mušalski s sabljo po vratu, da mu je privrel hrbtni mozeg iz presekanega tilnika in pomazal svilo in srebrni luskinasti oklep.

Janičarji, džamak, ki ga je bila pobila poljska pehota, in dol že takoj v začetku bitke razpršene konjenice, skratka: vsa tuška množice je bežala sedaj na nasprotno stran taborišča, kjer je nad globokim prepodom molo kvišku strmo, nekaj desetoric čevljev visoko pečeje. Tja je strah podil blaze. Mnogo se jih je vrglo v prepad, ne zato, da bi ušli smrti, ampak da ne bi padli pod rokami Poljakov. Tej obupani množici je pretekel pot gospod Bidžinski, kronski stražnik, toda človeška poveljenj je zgrabila njega in njegove ljudi in jih vrgla na dno prepada, ki se je po kratkem času do vrha napolnil s kupi ubitih, ranjenih in zadušenih.

Z dna je prihajalo strašno stokanje, telesa so krčevito drgetala in se med seboj z nogami brcala ali z nohti praskala v smrtnih krčih. Do večera je donelo to stokanje, do večera se je premikala gruča teles, toda vedno počasneje, vedno nezatneje, dokler ni o prvem mraku utihnila.

Strašno so bile posledice udarca huzarjev. Osem tisoč janičarjev, z meči posekanih, je ležalo pri jarku, ki je obdajal šotore Husseina paše, brez tistih, ki so poginili na begu ali na dnu prepada. Poljska konjenica je bila v šotarih, gospod Sobieski je bil zmagovalac. Trobente in krivulje so že z zamoklimi glasovi naznanjale zmago, ko je med tem popolnoma nepričakovano bitka znova zahrumela.

Turški veliki hetman namreč, Hussein paša, je na čelu svojih konjeničkih straž in ostankov vse konjice, po a ko so bili janičarji zlomljeni, zbežal skozi vate, ki so vodila proti Jassyju, ko pa so ga tam zgrabili praporci Dimitrija Višniovieckega, poljskega hetmana, in začeli brez usmiljenja sekati, se je vrnil v taborišče, da bi poiskal drug izhod, prav kakor zver, na lovišču obkoljena, išče ožine, kjer bi se mogla izmakniti. Vrnil pa se je s takim rezultatom, da je v trenutku razbil lahki prapor smenov, zmešal pehoto, ki se je že delovna hvalila s plenitvijo taborišča — in pridrl, na pol streljaja iz pištole do samega gospoda hetmana.

Ze smo bili v taborišču samem blizu poraza — je pisal pozneje gospod Sobieski —, da se to ni zgodilo, je treba pripisovati izredni odločnosti huzarjev. Resnično, napad Turkov je bil strašen, ker so ga izvršili pod vplivom največjega obupa — tem strašnejši, ker je bil popolnoma nepričakovan. Toda huzarji, ki se jim bojevitost še ni ohladila, so se z mesta spustili proti njim v največjem diru. Prvi je odrinil prapor Prusinovskega in ta je napadalce ustavil; za njo je zdriral Skrzetuski s svojimi, na kar se je vsa vojska, kcajenica, pehota in taborski hlapi, kakor je kdo stal, kjer je kdo bil, vsi z največjo besnostjo vrgli na sovražnika in razvila se je bitka, ki je bila sicer nekoliko neurejena, ki pa po svoji srčnosti ni nič zaostajala za naskokom huzarjev na janičarje.

Z občudovanjem so govorili vitezi po končani bitki o hrabrosti Turkov, ki so se, potem ko so dospeli Višnioviecki in litavska hetmana, obkoljeni od vseh strani, branili tako divje, da čeprav je bil hetman že dovolj loviti jih

MIZARJI!

Vse stavbno okovje, razne kjučavnice, prvovrstno orodje, flint papir, klej itd. dobite še vedno ugodno v železnici

FR. STUPICA, LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta 1.

Strokovna postrežba!

den se eno ali drugo more opraviti, je lahko že vse prepozno. — V tukajšnji poštni okolici spadajo: župnija Strojna in vasi: Št. Danijel, Jamnica, Suhi vrh, Belšak ter od Dolge brde hiš. št. 4—8, 10—21, 23, 24, 39, 40 in 43. Poštni urad sprejema vse pošiljke, razen brzovjvk. Zato se naše pošte vsi zainteresenti pridno poslužujte!

Sv. Urh na Strojni. Blagoslovitev našega novega zvona in prenovljene pokopališčne kapelice, ki nam jo je umetniško prenovil in poslikal slikar g. Schatter iz Guštanja, se je pri

krasnem vremenu in ogromni množici ljudstva slovesno izvršila 4. julija t. l. — Ker je bilo takrat opaziti več fotografskih aparatov, prosimo dotične amaterje, da bi nam blagovolili poslati s svojim naslovom vred od vsakega posnetka po en izvod na ogled, ker si želi marsikdo kako pomembnejšo sliko naročiti za spomin, tudi župnijski urad sam za župnijsko kroniko. Zato pošljite najbolje naravnost na naslov: Župnijski urad Sv. Urh na Strojni, p. Št. Danijel nad Prevaljami. — Da pa moremo skleniti račune za nabavo novega zvona, lepo prosimo še enkrat vse one, ki še obljubljenega daru niso izročili, da bi blagovolili to šimprej storiti, da bomo vedeli, pri čem smo! — Cerkevno predstoiništvo

Sava pri Litiji. Dne 13. oktobra bomo imeli ob pol treh popoldne prvo kino predstavo z zanimivim sporedom v Društvenem domu, ki je zunaj in znotraj ves prenovljen. Preskusili bomo ob tej priliki prvič moč nove električne luči. — Dne 20. oktobra bomo pa imeli tombolo ob isti uri za delno pokritje stroškov električne razsvetljave v cerkvi. Tablice so le po 2 din, dobilki pa lepi in primerni sedanjji draginji. Prosimo župljane in vse sosede župnije, da pridno kupujete srečke! Ob priliki tombole bomo poskrbeli tudi za malico. — Letina je komaj srednje dobra, za sadje pa prav slaba.

Kaj so carine?

Carine, kot svojevrsten davek niso inšnjdba sedanjih držav, ampak imajo svoje poreklo že v državah starega veka. V srednjem veku, ko je bilo v Evropi vse polno malih držav in svobodnih mest, so se carine zelo razvile tudi v notranjosti teh držav kot nekaj davek v obliki mitnin, mostnic, asl pristojbin kot odškodnina za dovljenje potovanja ter trgovanja ali pa celo za varnost oseb itd. Umljivo ja, da je bilo tako tedaj kot danes pobiranje carin dobičkanosen posel in ni čuda, da se je to v srednjem veku zelo izrabljalo celo neupravičeno od raznih mogočnejšev in grajščakov.

Carine v sedanjem smislu so se pričele države posluževati nekako od 17. stoletja dalje, prvotno kot izdaten vir, za vedno prazne državne blagajne, pozneje pa kot sredstvo, da so se branile uvoza izvestnega blaga, o katerem so smatrali, ja njihovim podanikom ni potreben ali celo, da so podpirali domače obrti.

Dandanes pa razumemo carino kot nekaj davek, ki ga pobira država za blago, ko prehaja čez državne ali carinske meje. Po svojem bistvu se smatra carina kot trošarina, če gre za uvoz potrošnega blaga (n. pr. kava), ali pa prometni davek, če gre za izdelane predmete in slinčno.

Vendar imajo carine še globlji pomen in namen kakor samo polniti državno blagajno. Sicer so zneski, ki pridejo v drž. blagajno prav znatni, na leto več kot eno milijardo dinarjev. Država, ki zna in hoče, more uporabiti carine kot sredstvo za povzdigo domačega gospodarstva in za uravnavanje trgovine z inozemstvom.

Glede na to, kakšen pomen daje država carinam, ločimo carine na finančne carine, ki se pobirajo ob uvozu kakega blaga. Za določitev njihove višine so največkrat merodajne potrebe državne blagajne. Pobirajo se od vseh vrst blaga, za katere se mora plačevati trošarina, n. pr. čaj, kava, kvas, alkohol, sladkor. Seveda je to odvisno kakšne dohodke ima sicer država. Tako n. pr. Anglija skoraj pozna te vrste carin, a zaostale države se carin najbolj poslužujejo, ker jih je najlažje ubirati. Semkaj spadajo tudi balkanske dr-

žave. Cim je podana potreba, se zviša ta ali ona postavka. Vse to opazimo po vojni, ko se trgovinske pogodbe med državami vedno dopolnjujejo in spreminjajo in s tem zvišujejo posamezne postavke. To poročajo tudi časopisi.

Ako so te vrste carin le previsoke, je posledica, da se blago več ne uvaža. Tedaj pa se najdejo podjetni ljudje v državi, ki izkoristijo take prilike in ustanove tovarne za izdelavo takega blaga. Je to sicer koristno, če vlada v deželi brezposelnost, a navadnemu potrošniku tudi domače tovarne ne nudijo ugodnejših cen, ker gledajo le na svoj dobiček. In tako se lahko pripeti, da mora država znižati carino, če hoče, da se poceni blago.

Obraten primer imamo, če se v naši državi pridela blago, pa ga zaradi visokih carin v sosednji državi ne moremo izvažati. Posledica tega je, da se pridelava blaga omeji ali opusti in ljudje so primorani posvetiti se dobičkanosejšemu poslu. Če pa to ni mogoče, imamo brezposelnost ali pa se cena dotičnega blaga zniža pod lastne pridelovalne stroške.

Druga vrsta carin so tako imenovane zaščitne carine. Te vrste carine se pobirajo za tegadelj, da se izvestnim vrstam blaga vzdržujejo cene doma na primerni višini in da se na ta način zaščitni domača proizvodnja pred tujo konkurenco. N. pr. v Sloveniji imamo tovarno za izdelovanje kos in plugov. Ta naša panoga je primerno mlada, vendar so domači izdelki vsaj toliko vredni, če ne boljji kot iz tujine. Ker ima n. pr. sosednja država možnost, da cenejšje izdeluje kose kot mi, bi s svojim uvozom naše tovarne uničila. Ljudje bi bili spet na cestl. Zato naloži država, če ravna pravilno, uvozno carino na uvožene kose, in sicer v taki višini, da se tuje kose prodajajo po isti ceni kot domače. Iz tega vidi lahko vsak ogromen pomen carin, če pomisli na celo vrsto takih primerov.

Država prejme tudi od te vrste carin denar, ali v tem primeru ni namen polniti državno blagajno, ampak zabraniti uvoz n. pr. kos in plugov. Namen je zaščitna domače industrije. Če je taka industrija v domačih rokah, je to velika korist za naš narod. Ako pa ima take tovarne tujec, štiti država tujca, i odnese ves dobiček v tujino. Edino kar

imamo od tega je, da je nekaj naših ljudi zaposlenih. Tu vidimo kakšna škoda je, če nismo na lastnih tleh sami gospodarji. Tuji podjetniki odnesejo od nas vsako leto težke milijone, kar je za naš narod velika izguba.

Ako je zaščitna carina dovolj visoka, se dejansko onemogoči vsak uvoz. Do tega pride malokdaj, zlasti male države podležejo velikim državam, čeprav zaradi tega trpi domače gospodarstvo. Le dve enakomočni državi morata kaj takega napraviti.

Zaščitne carine so lahko za poljedelsko ali pa za industrijsko proizvodnjo. Tako so se razne države obdale s to carino, da so preprečile izvoz žita in tako pomagale lastnim kmetom. Glede na to, ob kateri priliki se pobira carina, ločimo uvozne in izvozne carine. Običajno imamo le uvozne carine, kar gre v breme domačega prebivalstva. Izvozne carine so bolj redke. Morejo jih lahko naložiti države, ki samo one pridelujejo izvestno blago na svetu. (N. pr. država Čile za čilski soliter.) Izvozne carine služijo tudi temu, da se prepreči izvoz blaga v izvestno državo.

Za zacarinjeno blago se plačuje carina po določenih postavkah, pri čemer se upošteva teža in kakovost blaga. V ta namen ima vsaka država cel seznam, ki se menja ob priliki trgovskih pogodb.

Običajno tvori državna meja tudi carinsko mejo. Možno pa je, da imata dve državi le eno carinsko mejo in to tedaj, če sta sklenili carinsko zvezo. Take zveze ne drže dolgo, ker je medsebojni obračun izredno težak.

Pri zadnjih letalskih napadih na London sta bila v nekem hotelu ubita angleški general Bruce Hay in njegova žena.

V berlinskih kinematografih kažejo film o sočnem bombardiranju Londona; film so posneli med napadi nemški igralci.

Delovanje Italijan. podmornic na Atlantskem morju je mnogo bolj uspešno kakor na Sredozemskem morju, pišejo italijanski listi.

Anglija je oni teden izdelala več letal, kakor jih je izgubila od začetka sedanje vojne, piše lord Beamerbrook.

Verjetnost, da bo Anglija vojno dobila, je danes dosti večja, kakor pa je bila pred šestimi tedni, je izjavil ameriški vojni minister Stimpson.

Madžarska šteje 12 milijonov in pol prebivalcev, od tega je 4 milijone nemadžarskih narodnih manjšin.

Angleži so ujeli tri italijanske častnike, ki so se pred italijanskimi četami vozili v notranjost Egipta.

Glavne operacije Nemčije in Italije se bodo kmalu prenesle v Afriko... sodijo nemški krogi.

Hčerko je dobil Fred Suite, mladi Amerikaneec, ki mora zaradi otroške paralize živeti v »jeklenih pljučih«, s katerimi je ono leto romal iz Amerike v Lurd.

Vai člani romunske Zelezne garde so morali te dni priseči, da bodo živeli v siromaštvu ter odklanjali vsako razkošje na državne stroške. — Tako je prav!

Evropa bo obveščena o tem, kar je bilo pri posvetovanju v Rimu sklenjeno za obrambo evropske omike in napredka, pišejo Italijani.

50.000 bolgarskih vojakov je v smislu romunsko-bolgarskega dogovora 21. septembra vkorakalo v bolgarsko Dobrudžo.

Obleke -perilo

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternceki

CELJE 19

KLOBUKI, ČEVLJI, NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, ROBČI, DEŽNIKI

Vozil sem se s pujsom in teleti

Dobesedno tako, kakor stoji v naslovu. To poudarjam, ker mi gre za neko primero, ki mi še dolgo leži na srcu, pa bi se rad odresel te stvari — za ugled nekaterim možkega in ženskega spola.

Nekoč — saj ni še tako dolgo — sem se vozil iz skrajnega kota Bele Krajine bez Kolpo po Lujizini cesti do Karlovca. Prevoznih sredstev v Beli Krajini ni kot pri nas; ni cest, torej tudi ne avtomobilov. — Eden izmed redkih, ki imajo sploh kono, nabere vsak petek, ko je v Karlovcu znan, tedenaki veletrog za živine, toliko ljudi, da jih je poln lojterski voz. S takim prevoznim sredstvom smo se vozili po kamešitih potih in klancih.

Belokranjski so pametni ljudje in njihova družba v vsaj primitivnosti (preprostosti) nikakor ni nadležna, tako kakor marsikakšna druga kje drugje. — Pa se je zgodilo, da je prav tedaj naložil na fisti voz neko danes zelo čislano žival, precejšnjega — pujsa! Vozil sem se torej v velecepenji družbi žetince, ki se je vobče kar spodobno vedel, le da je sem ter tja zadovoljno zakrutil.

Ob neki drugi priliki sem se vozil v družbi dveh — telet. Z dobrim znanecem sva napravila daljšo gorsko partijo ter se nato malo trudna ustavila v večji gostilni ob glavni cesti, ki vodi v Ljubljano. Ondi se navadno ustavljajo vozniki. Upala sva, da se nama ponudi prilika prisesti. Imela sva srečo. Kmalu je pridrdral lahek vozček »zapravljencek« z znanim mesarjem, ki sva ga vprašala, če ima kaj prostora. Hudomušno je nemežniknil z enim ocesom ter menil, pa ima na vozu že dvoje telet, toda za dve bo še prostora. Pa sva priseda.

Rečem Vam, da sem se v tej družbi prav tako udobno počutil, kakor v oni drugi pujsovi.

Vozil sem se sto in stokrat v raznih »družbah«, tako imenovanih »boljših« ljudi. Ampak povem Vam, da sem se v taki nezaželjeni družbi počutil sto in stokrat slabše nego v družbi omenjenih živali, ki jim Bog ni ustvaril razuma. Zakaj taki določeni »intelligentjec« krulijo bodisi v avtobusih ali v železniških vagonih pogostokrat mnogo gorši nego živali te ali one vrste.

Zares; neumna žival prekaša dostikrat človeka. Psu ukažeš, pa uboga ter se zlekne pod klop. Človeka opozoriš, prosiš, pa te nadere, poln vinskega duha in še zlobe povrh.

Pa še tole: pujs in tele ne »vonjate« nikoli tako neznoano, kakor nekatere one in oni, ki se mažejo z raznimi mažami, da morš zavoljo tega smrada, ki ga razširjajo okrog sebe, pobegniti daleč proč. O, da bi bili vsaj mi Slovenci rešeni tega zla! Da bi bili rešeni te zkluge na gobic in parkljih.

Še nekaj drobnih

93 milijonov levov je sklenila dati Bolgarija za prve potrebe v zasedeni Dobruđi.

Nizozemska kraljica je poklonila angleški vojski 40 lovskih in 18 bombnih letal kot dar Nizozemske Indije.

Združene države Severne Amerike imajo sedaj najmočnejšo vojno mornarico na svetu, je izjavil ameriški mornariški minister.

Še sedem novih letalskih šol bodo otvorili do konca septembra v Avstraliji.

Za 6 milijard lejev železniškega materiala zahteva Rusija z ozirom na odstopljeno Besarabijo od Romunije.

Madžarsko časopisje zahteva, naj se Madžari iz vsega sveta vrnejo na Madžarsko. Tako bi jih bilo baje 15 milijonov — seveda s podjarmljenimi manjšinami.

100.000 mož bo štela židovska in arabska vojska pod angleškim vodstvom v Palestini.

Predsednik Filipinskih otokov je pozval Združene države, naj na svoj strošek oborože in utrde omenjene otoke.

Plovbo po sovjetskem Dejestru so po 20 letih zopet obnovili.

Nova letišča zaite so odkrili ob sibirskem vletoku Leni.

Japonci so vdrl v Indokino; po kratkem boju so se Francozi vdali.

Socialni demokratje so dohili pri nedavnih volitvah v švedski parlament večino poslancev.

22 milijonov kilogramov bomb so vrgli nemški letalci na London v času od 7. do 15. septembra.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Mikloškova cesta 6

v lastni palači

obrestuje branilne vloge
najugodnejše

Novo in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Prvovrstne slamoreznice

mlatilnice, sejalnice, motorje in jermena, mline in preše za sadje, reporeznice, mline za moko in šrotanje, brzoparilnike, kotle za žganje, kultivatorje, črpalke za vodo in gnojnico,

vse garantirano,

nudi po še vedno ugodnih cenah železnina

Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1



Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že marsikoga rešila. Ona mora poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po pospešeni stanoma bolezen prehaja. **Resni moji** zdravniki vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tam bolj.

Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo 10.000 kovančev za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi pritelevati med one srečnejše.

Zbiralnica za pošto:

Pannonia Apotheke, Budapest 72
Postfach 83, Abt. Z. 468.

Draga krma, Marica je bila z mamo prvokrat na počitnicah na deželi. Nekega dne je z zanimanjem opazovala kravo, ko je ta prežvekovala.

»Zelo dobra krava,« je dejal kmet, pri katerem so stanovali, »izvrstna mlekarica.«

Marica: »Toda, ali vaa ne slano prevož, če jo vzdržujete s tem, da ji dajete žvečiti gumi?«

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

podeljuje kratkoročna posojila, proti podpisu bianko-menicam, dvema porokoma posestnikoma ter eventuelno zoznambi na službene prejeme

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din. po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. — Mnogo zahvalnih pism.

Pozite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kant, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.



Sube gobe, oroha, kamine, lapone sene, vinski kamen, med, oves in druge pridatke kupuje **Jos. Jagodnik, Celje, Gubčeva ul. 3**
Glavni trg 16

Previdnost, Rajonov Nace je služil svoj rok. V nekem pismu je pisal materi h koncu: »Prozdravite Ančko in Nelko, a ne takrat ko bosta vnupe.«

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20—, po pošti din 40—, 2 steklenici po pošti din 65—, 3 steklenice po pošti din 85—.

Prodaja drogerija Kant, Ljubljana, Židovska ul. 1

Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

Na, tu ga imaš, Janec: »Največji bedaki so oni, ki vedno odgovarjajo z vprašanjem.«
Jaka: »Misliš, da res?«

Gnojilne črpalke brzoparilniki štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabl, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5—. Naročniki »Domoljubca« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridatke ali težje poslov odroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Brinje in suhe hruške

dobite pri tvrdki Fran Pogačnik, Tyrševa (Dunajska) cesta 32. (Javna skladišča)

Hlapec

za kmečka dela sprejemem. Avsec, Beričeva št. 8, p. Dol pri Ljubljani.

Slamoreznico

na motorni pogon, v dobrem stanju, kupim. Krajiš, Brest 24, pošta Ig.

Mizarskega vajenca

z dezete sprejemem takoj z vso oskrbo v hiši. Anton Hafner, mizar, Podulška 69 — Ljubljana.

Ubenke

sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Biti mora zdrava, z dobriimi solskimi spricčevali in poštonih staršev (vse mora imeti vsejše do trgovine, Poudbe na upr. »Domoljubca« pod št. 14184.

Voz na vzmeteh

malo rabljen, prodam takoj. Frušnik, Zagradišče-Dobrunje.

Kovaškega vajenca

takoj sprejemem. Kramar in stanovanje pri molstru, drugo po dogovoru. Kralj Janec, kovač v Kamni gorici.

7 prašičkov

prodam za rejo, težkih po okrog 50 kg. Julijana Florjančič, Vodnikova cesta 375 — Dravija.

Mizarskega vajenca

sprejemem takoj. Kurmik, mizarstvo, Jesonice, Gorenjsko.

Fanta ali dekleta

nad 14 let starega, za pomoč na kmetiji — sprejemem takoj. Vidie Franc, Bled-grad 66, Plača 150 dinarjev na mesec.

Moške obleke

perilo in vaa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Prekarju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Hlapec

od 17 let naprej, ki je pošten in priden, dobi takoj službo v župnišču pri Ljubljani. Nalož v upravi »Domoljubca« pod št. 14379.

Malo posestvo

vzajemem v najem kjer koli? Helena Pirč, trgovina, Kranj, Vidovčarška cesta 11.

Mizarskega pomoč.

majstera in samostojnega vgrajenega v stalno dobro službo. Simonič Andrej, Skofja Loka.

Vajenca

1456 Kramelj Janec — seštrni kovač. Hotovlja vaa, p. Poljano nad Skofja Loko.

Šivalni stroj

ženaki, prav dober, za 100 din naprodaj. — Gradaska ulica št. 8, Ljubljana.

Kdo rabi gotovino?

Kupim kmečko posestvo, najrajši v lepem kraju Gorenjske. Poudbe na upr. »Domoljubca« pod »Ravnina« št. 14187.

12 prašičkov

7 tednov starih, prodam. Vehovec Miha — Voklo pri Kranju.



Specialna steklarska delavnica za umetno steklenje v svinec cerkvenih in drugih oken

Ivan Gamberger, Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

»Domoljubca« stane 39 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljubca«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljubca«. — Oglasi so zaračunani po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 60-64. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Količek. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.